

Univerzita Karlova
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Odboj za 2. sv. války na Táborsku (1. – 8. května 1945)

Second World war resistance Movement in the Region of Tábor
(1st – 8th May 1945)

Vedoucí bakalářské práce: doc. Alena MÍŠKOVÁ

Autor: Michala STUPKOVÁ

Kpt. Jaroše 2408

39003 Tábor

Specializace v pedagogice (český jazyk – dějepis)

typ studia: prezenční

rok: 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím pramenů, odborné literatury, uvedených v seznamu literatury, který je součástí této práce. Tištěná verze mé bakalářské práce se shoduje s elektronickou verzí.

V Táboře 1. 4. 2011

Michala Stupková

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. Aleně Míškové za vedení mé bakalářské práce a cenné rady při konzultacích. Také bych ráda poděkovala PhDr. Jaroslavu Hojdarovi za velkou ochotu a poskytnuté materiály.

Obsah

Úvod	5
1. Tábořsko a stručná historie odboje	8
2. Partyzánská skupina Žižka	13
3. Táborité	15
3.1 Prvního května	22
3.2 Druhého května	24
3.3 Třetího května	27
3.4 Čtvrtého května	29
3.5 Pátého května	33
3.6 Šestého května	41
3.7 Sedmého května	44
3.8 Osmého května	48
4. Osud tábořských partyzánů	53
Závěr	54
Přílohy	55
Seznam příloh	61
Seznam použitých pramenů a literatury	62
Anotace	64
Summary	64
Klíčová slova	65
Key words	65

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala zachycení odboje za 2. světové války na Táborsku, a to pouze v období od prvního do osmého května roku 1945.

Tábor jsem si vybrala proto, že jsem se v tomto městě narodila a dosud zde bydlím a chtěla jsem zjistit, jak to v mém rodném městě vypadalo během války, zda zde vůbec působily nějaké partyzánské skupiny, protože okolí Tábora není úplně vhodné pro partyzánskou činnost, nejsou zde husté lesy, hornatá krajina atd.

Ve své bakalářské práci nejprve v první kapitole popíšu tábořský okres, jak vypadá dnes a jak vypadal za okupace a pokusím se vymezit pojem Táborsko, protože odbojové skupiny působily i daleko za hranicemi okresu, takže vymezení pojmu - Táborsko není jednoznačné. Ani sami historici, kteří se zbývají tímto obdobím, se neshodnou, jaké obce do Táborska lze zařadit. Dále se pokusím chronologicky popsat stručnou historii tábořského odboje během druhé světové války, takže popíšu hlavní odbojové skupiny, jejich hlavní činnost a období, ve kterém působily.

Poté se blíže zaměřím na nejvýznamnější odbojové skupiny, ve druhé kapitole popíšu skupinu Žižka a třetí kapitole Tábory, které na konci války na Táborsku vlastně už jako jediné působily, popíšu, jak vznikly, kdy vznikly a čím se hlavně zabývaly.

A v dalších osmi podkapitolách chronologicky popíšu jejich činnost v tomto období. Bude to tedy vlastně jakási kronika 8 květnových dnů na konci války. Na závěr se budu snažit stručně popsat jejich osudy. Zmíním, kolik odbojářů válku přežilo, zda byli vyznamenáni, popřípadě kolik jich bylo vyznamenanych. Bližší informace o jejich osudech po válce se mi bohužel nepodařilo zjistit, protože takové archivní materiály asi neexistují. Při psaní budu vycházet hlavně z partyzánských bojových deníků, zprávách o jejich činnosti, vzpomínek a svědectví ostatních lidí.

Hlavním cílem mé bakalářské práce tedy bude zmapovat, co partyzáni na Táborsku podnikli, jaké sabotážní akce provedli a vlastně jak vůbec nejdůležitější partyzánská skupina tohoto období vznikla.

Sběr materiálů na mojí bakalářskou práci nebyl vůbec jednoduchý, protože květen 1945, kterým já se budu zabývat, nebyl ještě nikdy detailně popsán. Takže jsem vycházela převážně z archivních materiálů a kronik, sekundární literatura mi sloužila jako pomocný zdroj, ze kterého jsem čerpala spíše obecnější informace, hlavně v částech, kde se zmiňují o Táborsku a celkově o období okupace.

Takže sekundární literaturu jsem použila pouze při popisování táborského okresu a při stručném popisu odbojových skupin během války. Jinak knihu, která by se zabývala přímo tímto obdobím, se mi nepodařilo najít.

Toto téma - Odboj na Táborsku bylo komplexně zpracováno pouze jednou, v publikaci od Bohumila Šulce *Odboj na Táborsku 1938 – 1945*, kterou jsem našla ve Státním okresním archivu v Táboře. Ostatní práce se vždy zaměřují pouze na jedno určité období, asi zajímavější období, protože třeba rok 1942 je zpracován několikrát. Možná toto období nikdo nezpracoval také proto, že materiálů ke květnu 1945 opravdu moc není.

Když jsem psala o květnu 1945, musela jsem tedy vycházet z archivních materiálů. Nejvíce materiálů jsem našla v archivních materiálech v táborském okresním archivu ve fondu Jaroslava Hojdara a další cenné materiály jsem našla v osobní sbírce PhDr. Jaroslava Hojdara. V táborském okresním archivu jsou uchované bojové deníky (které sice nejsou originální, ale jedná se o přepisy), vzpomínky a fotky, ale jak už jsem řekla, žádná ucelená práce není.

Další materiály jsem tedy získala z osobní sbírky pana Jaroslava Hojdara. Právě díky psaní mé bakalářské práce a díky tomu, že je živící, jsem potřebovala od něj souhlas s tím, abych mohla nahlédnout do jeho fondu, který je ve Státním okresním archivu, jsem poznala PhDr. Jaroslava Hojdara, který se tímto obdobím zaobírá celý svůj život. I fond v táborském archivu nese jeho jméno a všechny archivní materiály jsou ve fondu díky tomu, že po válce začal shromažďovat tyto partyzánské materiály a uchoval je. Za války byl dvanáctiletým hochem a činností partyzánů byl tak nadšen, že shromáždil dochované materiály, svědectví a vzpomínky partyzánů. Dokonce se mu podařilo po válce navázat přátelství s hlavním velitelem Táboritů Ing. Josefem Hojdarem (nebyli příbuzní, pouze shoda jmen) a sešel se také s mnoha jinými partyzány. Proto materiály, které používám,

jsou z jeho osobní sbírky nebo z fondu Jaroslava Hojdara, který je uložen ve Státním okresním archivu v Táboře.

Získat zdroje na mojí bakalářskou práci jsem se také pokusila v Tábořském Husitském muzeu, kde je poměrně obsáhlá sbírka materiálů, které se zabývají odbojem během druhé světové války. Přesto, že je sbírka velice obsáhlá, čítá ke 2000 dokumentů, tak vhodné věci ke květnu 1945 neobsahuje skoro vůbec, použila jsem tedy asi jen jedny vzpomínky, které se zabývají květnem 1945 na Chýnovsku.

Pokud v práci cituji, nechávám citovaný text v původní podobě, takže i s případnými pravopisnými chybami, aby byla zachována autenticita textu.

1. Táborsko a stručná historie odboje

Tábor je vnitrozemské okresní město, které leží v na severu jižních Čech. Rozkládá se na rozmezí Třeboňské pánve a Vlašimské vrchoviny, rozkládá se na Táborské pahorkatině. Tábořem protéká řeka Lužnice a v okolí města jsou lesy, které jsou převážně smíšené nebo smrkové.

Okres Tábor byl v období fašistické okupace větší, než je v dnešní době. Zahrnoval i oblasti kolem Miličína, Bernartic, Červenou nad Vltavou. Od okupace do roku 1989 se okres několikrát změnil.

Poslední sčítání před válkou proběhlo v roce 1930 a v té době v Táborském okrese žilo přibližně asi 95 000 obyvatel.

Jednotné vymezení Táborska v době okupace neexistuje, protože odbojové skupiny, které zde působily, působily i za hranicemi Táborského okresu. Já použiji vymezení oblasti Táborska, které použil PhDr. Jaroslav Hojdar, který vymezuje Táborsko takto: „Jádro Táborska tvořily oblasti kolem měst Tábor, Soběslav, Mladá Vožice (soudní okresy Tábor, Soběslav a Mladá Vožice). K tomuto historickému jádru Táborska přísluší v současnosti hlavně dvě další rozsáhlejší území – oblast kolem Bechyně a oblast kolem města Veselí nad Lužnicí.“¹ Za okupace k Táborsku patřila i oblast kolem Miličína, tato oblast byla po válce od Táborska odtržena. V roce 1942 bylo k Táboru připojeno i Bechyňsko a Milevsko. V tomto období do táborského okresu patřilo 258 obcí. Odbojové skupiny, které měly většinou svou základnu v Táboře, působily i za hranicemi Táborska, např. na Pacovsku nebo Jindřichohradecku.²

Další autor, který se zabývá obdobím okupace, Bohumil Šulc se k problematice vymezení odbojové činnosti na Táborsku vyjadřuje takto: „Táborský odboj obsáhl poměrně velké území a právě tak obvod tehdejší německé okupační správy byl rozsáhlý; z Tábora byla řízena velká část dnešního Jihočeského kraje a

¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 2, i. č. 11 HOJDAR, Jaroslav: Rigorózní práce, str. 27, 28

² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 2, i. č. 11, HOJDAR, Jaroslav: Rigorózní práce, str. 27, 28

jižní oblasti dnešního Středočeského kraje. Tak řada událostí, probíhajících za okupace na Táborsku, přesahovala jeho současné hranice.³

Důležité je zmínit, že pro tábořský odboj byl důležitý Borotín, který sice do tábořského okresu během války nepatřil, spadal pod okres Sedlčany, k Táboru byl připojen až po válce. Borotín ale ležel na severní hranici okresu Tábor, takže s tábořským odbojem velice úzce spolupracoval, v letech 1942 – 1943 byl dokonce centrem tábořského odboje.

Během fašistické okupace na Táborsku působilo několik ilegálních skupin. 20. prosince 1938 nabylo platnosti rozhodnutí o rozpuštění KSČ, a tak KSČ přešla do ilegality. Ilegální vedení KSČ na Táborsku bylo ustaveno již 25. října 1938 ve Veselí nad Lužnicí, v jeho čele stál dělník Vojtěch Kalkus, dalšími členy vedení byli Josef Rejlek, Jan Šnejd a Antonín Valdam. Ilegální pracovníci se do odboje zapojili vydáním tisku *Cesta svobody*, *Rudý Jihočech* a *Rudé právo*, které vydávali u Jana Švejdy v Měšicích u Tábora ilegální časopis *Černá vysílačka*, který byl rozšiřován po celých jižních Čechách.⁴ Na výrobu časopisu „se používalo psacího stroje, který pocházel z parlamentního klubu KSČ, a blány se rozmnožovaly na ručním cyklostylu. Náklad Černé vysílačky se pohyboval od tří do pěti set.“⁵ Tato ilegální skupina působila v Táboře, Soběslavi, Veselí nad Lužnicí a Bechyni. Ale brzy na Černou vysílačku přišla česká policie a v únoru 1939 zatkla představitele soběslavských komunistů Františka Bubníka a Václava Mazala, ti pak byli předáni gestapu. V březnu 1941 došlo znovu k velkému zatýkání po celém jihočeském kraji, aby byla činnost KSČ zlikvidována. V Táboře bylo zatčeno přes 50 komunistů, většina z nich byla popravena a činnost ilegální organizace KSČ tedy prakticky skončila.⁶

V listopadu 1938 vznikla v Borotíně organizace Hrot, která měla v úmyslu udržovat český národ s hlavou vztyčenou a podporovala v občanech víru v demokracii. V čele organizace stál Oldřich Karban a Ludvík Kubla.⁷

³ ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1938 – 1945*, str. 2

⁴ *Táborsko v odboji, I. část 1939 – 1945*, Tábor, Český svaz protifašistických bojovníků 1980 str. 7

⁵ SLÁDEK, Oldřich: *Krycí heslo svoboda, České Budějovice*, Nakladatelství České Budějovice 1967

⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 8

⁷ Sbírká Jaroslava Hojdara, svazek XXV, str. 47

Od 16. března 1939 začaly na Táborsku postupně vznikat další ilegální organizace: skupina z Národního hnutí pracující mládeže, která pracovala v těsném spojení s KSČ, v jejím čele stál Robert Mixa. Národní hnutí pracující mládeže bylo také napojeno na pražskou organizaci, která ale byla roku 1940 odhalena. Odhalena byla tedy i tábořská skupina, její představitelé byli pozatýkáni a činnost skupiny byla ukončena.⁸

Další skupinou, která působila na Táborsku, byla důstojnická Obrana národa a její civilní složky, v jejím čele stál krajský velitel plukovník Cyril Pazdera, jejich hlavní náplní byla zpravodajská činnost, k dispozici měli tajnou vysílačku. S nimi těsně spolupracovali železniční zaměstnanci, které vedl František Sivera. Železniční zaměstnanci se specializovali na sabotáže na dráze a kontrolovali transporty. Obrana národa byla napojena na borotínský Krajský revoluční národní výbor a také na partyzánskou skupinu působící v Bálkově Lhotě. Ale v roce 1940 byla Obrana národa odhalena a většina členů zatčena, mnozí z nich byli popraveni. Členové Obrany národa, kteří zůstali, většinou přešli pod vedením Jaroslava Vacka⁹ do Borotína.¹⁰

V březnu roku 1939 se na Táborsku zformovala také odbojová skupina Březen, která byla vedena Svatoplukem Heřmánkem a Bohumilem Hrstkou. Do této skupiny patřili většinou lidé, kteří měli vojenský výcvik, a celá organizace byla napojena přes Svatopluka Heřmánka na Obranu národa, později získali napojení na ilegální Krajský výbor KSČ. V této skupině působil i učitel Josef Hofmann, který organizoval tzv. učitelský odboj, a tak se i ostatní učitelé stali součástí skupiny Březen. Skupině Březen se přezdívalo 3H, podle Hofmana, Heřmánka a Hrstky. Odbojáři si vybudovali letní úkryt v Čelkovicích v domě č. 38, který sloužil k přespávání členů skupiny a jiných hledaných osob. „Úkolem skupiny Březen bylo především zajistit přerušování spojení na tratích Tábor – České Budějovice, Tábor – Jihlava a Tábor – Písek a konečně Tábor – Praha. Přerušování tratě Tábor – Praha měl zajistit se svou skupinou Josef Hofmann, který také zajišťoval potřebné třaskaviny.

⁸ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 9

⁹ VACEK, Jaroslav (1894 - 1944) – dozorce tábořské věznice, v odboji se angažoval od počátku války, navazoval styky s jinými odbojovými organizacemi, 2. února 1943 byl zatčen, 23. srpna 1944 byl popraven v drážďanské věznici.

¹⁰ *Táborsko v odboji, 1. část 1939 - 1945*, Tábor, Český svaz protifašistických bojovníků 1980 str. 12, 13

Prerušení ostatních tří tratí měla provést skupina Svatopluka Heřmánka, který k tomuto účelu obdržel v srpnu 1942 od Hofmanna několik kilogramů dynamitu, potřebné rozbušky, zápalnou šňůru a plánky výbušných zařízení s tím, že další třaskaviny budou dodávány postupně.¹¹ Ale bohužel během roku 1943 byla skupina objevena gestapem a většina členů byla zatčena, ti co zůstali, poté působili v partyzánské organizaci Táborité. Zatčených odbojářů bylo několik set, většina z nich byla poslána do koncentračních tábor, 18 osob bylo odsouzeno k trestu smrti.¹²

Přibližně od roku 1941, kdy byl Sokol rozpuštěn, do roku 1943 na Tábořsku působila další ilegální skupina Sokol, sokolská ilegální organizace vystupovala pod jménem Jindra a působili v Táboře, Soběslavi, Milevsku, Mladé Vožici a Černovicích. Tato ilegální skupina byla napojena na pražské ústředí. Jejich hlavním úkolem bylo organizovat hlavně sbírky na pomoc rodinám zatčených nebo zemřelých a provozovat zpravodajskou činnost.¹³

Po atentátu na Heydricha byla většina ilegálních skupin rozprášena a zbytky ilegálních organizací se spojily pod vedením Jaroslava Vacka, jejich střediskem byl Tábor, který se stal i odbojovým centrem celého kraje. Jaroslav Vacek spolupracoval také s odbojovou skupinou z Borotína. 3. května 1942 v Dělnických novinách vyšla výzva „Budujte národní revoluční výbory“¹⁴, a tak vznikl v Borotíně Krajský národně revoluční výbor, jehož předsedou byl právě Jaroslav Vacek. Dalšími členy byli lidé z Tábora, Chotovin, Soběslavi, Mladé Vožice a Pelhřimova atd. Členové borotínského KNRV prováděli různé sabotážní akce, shromažďovali zbraně a zakládali národní výbory. Borotínští partyzáni také vydávali svůj ilegální časopis Palcát, který byl tištěn u Františka Vyčichla v hájovně Šebor. Krajský národní revoluční výbor tiskl také Rudé právo. Členové KNRV těsně spolupracovali s III. ilegálním ÚV KSČ. Ale na počátku roku 1943 byli objeveni

¹¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 183, Táborité a předchůdci; skupina Březen, str. 6

¹² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 183, Táborité a předchůdci; skupina Březen, str. 1 - 9

¹³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 11

¹⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 12,13

gestapem, zatčen byl skoro celý KNRV, tedy více než sto osob a mnoho z nich během války zahynulo v koncentračních táborech nebo bylo popraveno¹⁵.

Během roku 1942 začaly také postupně vznikat místní a okresní revoluční národní výbory. Místní národní výbory většinou vedli dva až tři odbojáři a vznikly v Bálkově Lhotě, Mezně, Radkově, Řevnově, Sudoměřicích, Sepekově, Milevsku, Sedlčanech, Mladé Vožici, Kardašově Řečici, Plané nad Lužnicí, Sedlci, Chýnově a Borotíně. Okresní národní výbory vznikly v Soběslavi, Milevsku a Pelhřimově.¹⁶

Dále na Táborsku působily i menší ilegální organizace, např. organizace Cukrářů, Mafie mladých, skupina na úřadu práce a část hasičstva. Hasiči též působili i v jiných odbojových organizacích. V roce 1944 začalo hromadné zatýkání ve vedení i v okresních hasičských jednotách, což úplně rozbilo hasičskou ilegální činnost.¹⁷

Velkým problémem odbojových organizací na Táborsku ze začátku války bylo to, že každá skupina působila samostatně a většinou narušovala práci jiné skupiny, ale nakonec se organizacím povedlo se mezi sebou domluvit a začali spolu velmi dobře spolupracovat.

¹⁵ *Táborsko v odboji, 1. část, 1939 – 1945*, Tábor, Český svaz protifašistických bojovníků 1980, str. 14

¹⁶ Sběrka Jaroslava Hojdara, svazek XXV, str. 51

¹⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 12

2. Partyzánská skupina Žižka

Partyzánská skupina Žižka byla jedna ze dvou skupin, které na Táborsku působily na konci druhé světové války. V této části popíšu vznik této skupiny a její zaměření.

Partyzánská skupina Žižka vznikla na jaře 1943, kdy bylo rozhodnuto, že na Soběslavsku musí vzniknout odbojová skupina. Partyzánská skupina Žižka vznikla jako pokračování odbojové skupiny Vacek – Červinka, jejíž členové byli bohužel v únoru 1943 pozatýkáni, čímž se tato skupina rozpadla. Velitelem nově vzniklé skupiny se stal Bohumír Škopek a dalšími organizátory byli Jan Kohout a Miroslav Hemer z Tučap.¹⁸

Soběslavská ilegální skupina byla rozdělena do tří samostatných partyzánských oddílů: Žižka I., Žižka II., Žižka III. Partyzánský oddíl Žižka I. působil v Soběslavi a okolí, jeho velitelem byl Jan Kohout. Oddíl Žižka II. působil v Tučapech, Brandlíně, Dvorci, Dírné a okolí. A oddíl Žižka III. působil v oblasti Veselí nad Lužnicí, Kardašově Řečici a okolí. II. a III. oddílu velel Bohumír Škopek. Soběslavští partyzáni také udržovali spojení s ilegálními organizacemi na Benešovsku, ale nejvíce se skupinou Vojtěcha Travěnce. Partyzánská skupina dosáhla většího rozmachu v roce 1944 a hlavně tedy na konci války v dubnu a květnu roku 1945.¹⁹

V době, kdy skupina vznikla, měla partyzánská skupina Žižka I. 46 členů, ale v květnu roku 1945 se stav výrazně zvýšil a to na 162 členů. Skupina Žižka I. se dělila na pět bojových družstev a měla také jeden policejní oddíl. V březnu roku 1945 měl policejní oddíl čtyři družstva po 15 – ti členech. Policejnímu oddílu velel Robert Mixa, hlavní náplní oddílu bylo udržet pořádek a bezpečnost na Soběslavsku a podporovat ostatní bojové družstva. 5. května 1945 se policejní oddíl rozrostl o další členy, k policejnímu oddílu partyzánské ilegální skupiny Žižka se přidalo ještě 10 členů soběslavské četnické stanice a městské policie.²⁰

¹⁸ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Soběslav v odboji, str. 19

¹⁹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Soběslav v odboji, str. 19

²⁰ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Soběslav v odboji, str. 19, 20

Hlavní náplní soběslavských partyzánů bylo shromažďování zbraní, výbušnin a vydávání letáků. Prováděli destrukční, záškodnické a sabotážní činnosti. Dále vybudovali několik bunkrů a pomáhali při zakládání národních výborů. Dokonce navázali také spojení s vlašimskou zbrojovkou, od které získali třaskaviny a munici.²¹

V roce 1945 v květnu byla partyzánská skupina Žižka začleněna k brigádě Táborité a do svazu partyzánských oddílů Za Prahu. Někteří historici ale tvrdí, že oddíly Žižka nikdy k Táboritům zařazeny nebyly.

²¹ JÍRA, Josef: *Lid v odboji*, Havlíčkův Brod, Krajské nakladatelství 1960, str. 103

3. Táborité

Táborité byli nejvýznamnější odbojovou organizací, která více působila od roku 1944 a hlavně v roce 1945, jejich velitelem byl Ing. Josef Hojdar²². Táborité původně vznikli jako malá odbojová organizace pod vedením škpt. Rudolfa Marka a působili v obvodu řípecké Madety²³.

Odbojová organizace Táborité, s přesným názvem „Odboj Táborité“, vznikla už v roce 1940, jejímž vedoucím byl Jaroslav Vacek a jeho poradcem byl mjr. Václav Červinka. Ale tato skupina nakonec zanikla. Mjr. Červinka později začal pracovat v řípecké Madetě, zde se seznámil s ředitelem Ing. Josefem Hojdarem a stal se členem Táboritů.²⁴

Od roku 1945 tato odbojová organizace sdružovala většinu menších skupin, které na Táborsku působily, a navazovala na dřívější rozbité odbojové organizace. „Organizace Táborité byla rozšiřována postupně do širokého okolí tábořského kraje tak, jak vyžadovala situace, byl to přesun zajatců a parašutistů, dále se zabývali přípravami k zapojení celého českého jihu k poslednímu úderu za osvobození Československa.“²⁵ Střediskem byl tedy Tábor, ale pole působnosti Táboritů přesahovalo daleko za hranice okresu. Táborité působili v těchto místech: „Blanice, Beranova Lhota, Borotín, Babice, Bálkova Lhota, Boratkov, Broučková Lhota, Čekanice, Červené Záhoří, Červený Újezd, Haškovcova Lhota, Chotoviny, Chýnov, Jeníčková Lhota, Jedlány, Jindřichův Hradec, Janovice, Kamenná Lhota, Kardašova Řečice, Křenovice, Košín, Libenice, Lidorovice, Lom, Milevsko, Mořávec, Modlíkov, Minartice, Meziříčí, Mezno, Mladá Vožice, Malšice, Miličín, Nemyšl, Nový Kostelec, Nové Dvory, Olbramovice, Opařany, Oltyně, Planá nad Lužnicí, Praha, Polanka, Písek, Pelhřimov, Rzavá, Ratibořské Hory, Řevnov, Sepekov, Sledovice, Stupčice, Soběslav, Sudoměřice na dráze, Střezimíř, Strakonice, Sedlec, Sedlčany, Ústí Sezimovo, Votice, Vestec, Vrážná, Vyskytná, Zvěrotice, Zahoříčko

²² Hojdar, Josef – od roku 1932 ředitel družstva Madety, od roku 1939 organizoval partyzánské hnutí na Táborsku, stal se velitelem Táboritů; 1950 – 1955 byl vězněn a roku 1965 byl plně rehabilitován.

²³ MADETA – mlékárna v Řípeci byla založena roku 1938 jako pobočka mlékárny v Táboře.

²⁴ Sbírka Jaroslava Hojdara, Svazek XXV., str. 49

²⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Historie odboje Táborité, str. 12

a Želečské Radimovice. Kromě toho byli členové organizace podporováni na svém útěku před Gestapem v mnoha obcích mezi Prahou a Tábořem.²⁶

1. května 1945 se povedlo sloučit všechny odbojové organizace a vznikl štáb partyzánské brigády Táborité. Velitelská skupina Táboritů vypadala takto: velitelem brigády se stal Ing. Josef Hojdar, náčelníkem štábu byl Rudolf Marek, politickou komisařkou byla Marie Tomášková a organizátory byli Antonín Čížek a Bohumil Dvořák.

Už v březnu 1945 Táborité díky odbojové skupině, která působila v okolí Jindřichova Hradce, získali spojení se sovětskými parašutisty vedenými kpt. Ivanovičem Ivanem Ivanovem a Ing. Jiřím Nezvařem, kteří přistáli na Českomoravské vrchovině. Tento výsadek nesl název Za Prahu²⁷. Skupina parašutistů se přesunula ke Kamenici nad Lipou. 3. května 1945 se 12 oddílů (také se uvádí 13 oddílů) partyzánské brigády Táborité a partyzánské oddíly Žižka, Gottwald, Lesu zdar a Generál Kovpak spojili s výsadkem Za Prahu a byl vytvořen Svaz partyzánských oddílů Za Prahu.²⁸

Táborité spolupracovali s ostatními odbojovými skupinami v Čechách:

V Praze získali spojení přes krajského instruktora Josefa Lanca a Josefa Raiskupa na Dopravní družstvo v Petřské ulici v Praze, skupina Václava Houšky a Josefa Kroužka získala spojení na Jaroslava Šťastného v Praze na Smíchově, přes Emanu Votrubu, získali spojení se Spolkem pro chemickou výrobu a hutní výrobu, Jaroslav Opelt navázal spojení s ilegálním hnutím „V Boj“, ve kterém byl redaktorem Arnošt Polavský, František Vanžura navázal spojení s ilegální organizací „Ataman“ a přes Vladimíra Hrubého se Táborité spojili s odbojovou organizací Bílá Hora.

V Benešově navázali spojení na skupinu Vojtěcha Travěnce, na skupinu „kpt. Nemo“, „Mjr. Rošický“, „Dr. Vaněk“ a „Volná Myšlenka“, spolupráci

²⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Historie odboje Táborité, str. 12

²⁷ Za Prahu – skupina sovětských parašutistů vysazených v březnu 1945 na Českomoravské vrchovině, která měla operovat v jižních Čechách, jejím úkolem bylo budovat KSČ, sloučit partyzánské skupiny v jižních Čechách, zprostředkovat jim zbraně, výbušniny a střelivo a zakládat národní výbory

²⁸ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Výkaz činnosti partyzánské brigády Táborité, str. 1

s těmito skupinami navázal Bohumír Škopek, velitel odbojové skupiny Žižka, takže když začali Táborité se Žižkovci spolupracovat, měli toto spojení na Benešov také.

Další napojení měli na příbramskou ilegální organizaci „Oliver“, spojkou zde byl Josef Košťálek, který měl spojení na mjr. Václava Červinku. Spojení se sudoměřickou organizací „Herget – Dojas“ zajišťovali Antonín Matějčík a Jan Strnad, se zvěstovskou organizací „Josta“ udržovali spojení Josef Raiskup, Josef Lanc a Bohumír Škopek. Se Sedlčany navázal spolupráci už borotínský KNRV, spojkou zde byl Josef Primus. Na Sedlec byli Táborité napojeni přes Josefa Šíchu. Táborité také spolupracovali s organizacemi v Lomnici nad Popelkou, Babicích a Veselé u Rovenska.²⁹

Táborité byli organizováni do 13 oddílů, někdy se uvádí do 12 oddílů, já používám rozdělení do 13 oddílů, kdy tedy Soběslav je rozdělena do 2 oddílů, ale lze také použít rozdělení do 12 oddílů, kdy je tedy všech 8 soběslavských skupin sloučeno do jednoho oddílu:

I. oddíl - Tábor město: velitelem oddílu byl Kpt. Jaromír Raška, oddíl byl organizován až v březnu 1945, původně skupiny pracovaly samostatně.

skupiny:

- a) Železničáři (velitelem František Sivera)
- b) Skupina č. I/1 (velitelem František Schober)
- c) Skupina č. I/2, 5 (velitelem škpt. J. Raška)
- d) Skupina č. I/3, 4 (velitelem František Chum)
- e) Skupina č. I/6 (velitelem Miloslav Veselý)
- f) Tábor - Sezimovo Ústí – Baťov (velitelem Jindřich Berka)
- g) Tábor – Čekanice (velitelem Rudolf Pazdera)
- h) Tábor – Měšice (velitelem František Zvolský)
- i) Tábor – Klokoty (velitelem Václav Drtina)

II. oddíl - Tábor venkov: velitelem oddílu byl škpt. Jan Vytřísal

skupiny:

- a) Bálkova Lhota (velitelem František Novotný)
- b) Padařov (velitelem Josef Jaroš)
- c) Jistebnice (velitelem Jaroslav Suchan)

²⁹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Historie odboje Táborité, str. 12

- d) Zhoř (velitelem František Šimák)
- e) Planá nad Lužnicí (velitelem Josef Pardamec)
- f) Chotoviny (velitelem Jan Míka)
- g) Chýnov (velitelem škpt. Jan Vytřísal)
- h) Malšice (velitelem Jan Jiřík)
- i) Košice (velitelem Josef Pospíšil)
- j) Radkov (velitelem Josef Samec)
- k) Libějice (velitelem Josef Tůma)
- l) Miličín (velitelem Jan Švec)
- m) Borotín (velitelem Josef Matějka)
- n) Košín (velitelem Jan Bednář)

III. oddíl - Soběslav: velitelem oddílu byl pplk. František Bouša

skupiny:

- a) Skupina č. III/1 (velitelem Jan Trubač)
- b) Skupina č. III/2 (velitelem pplk. František Bouša)
- c) Skupina č. III/3 (velitelem Robert Mareš)
- d) Skupina č. III/5 (velitelem František Miller)

IV. oddíl - Soběslav: velitelem oddílu byl Jan Kohout

skupiny:

- a) Skupina č. III/4 (velitelem Jan Kohout)
- b) Skupina č. III/6 (velitelem Josef Dubský)
- c) Skupina č. III/7 (velitelem Vladimír Novotný)
- d) Skupina č. III/8 (velitelem František Hůzl)

V. oddíl - Mladá Vožice: velitelem oddílu byl František Mrázek

VI. oddíl - Pacov (Pelhřimov): velitelem oddílu byl Karel Žižka

skupiny:

- a) Skupina č. VI/1 (velitelem Karel Žižka)
- b) Skupina č. VI/2 – Hořepník (velitelem Karel Kohout)

- VII. oddíl – Sedlec: velitelem oddílu byl kpt. Ladislav Holinský
skupiny:
a) Sedlčany – Sedlec – Prčice (velitelem Jaroslav Adámek)
b) Mezno (velitelem František Fiala)
c) Střeziměř a okolí (velitelem Emanuel Votruba)
d) Heřmaničky – Sedlec (velitelem por. Ing. Jan Sochůrek)
- VIII. oddíl – Lukavec: velitelem oddílu byl Václav Houška, velitelem skupiny
byl František Michel
- IX. oddíl – Milevsko: velitelem oddílu byl Adolf Daněk
skupiny:
a) Klučenice (velitelem Josef Kasal)
b) Sepekov (velitelem Vojtěch Müller)
c) Kovářov (velitelem Josef Doubrava)
d) Milevsko (velitelem Břetislav Kozel)
e) Božetice (velitelem Jaroslav Chochole)
f) Podskalí – Kamenice – Milešov (velitelem Adolf Dušek)
g) Písek – Orlické Zlákovice (velitelem Josef Kadař)
- X. oddíl – Bechyně: velitelem oddílu byl Hanuš
skupiny:
a) Hodětín (velitelem František Šimák)
b) Vyhnalice (velitelem Josef Čihák)
- XI. oddíl – Veselí nad Lužnicí: velitelem oddílu byl Antonín Dohnal
skupiny:
a) Řípec (velitelem František Šíp)
b) Veselí nad Lužnicí (velitelem Jaroslav Vacek)
- XII. oddíl – Lomnice nad Lužnicí: velitelem oddílu byl Josef Štika
- XIII. oddíl – Jankov: velitelem oddílu byl Emanuel Ditrich³⁰

³⁰ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177

Činnost Táboritů spočívala převážně v propagační činnosti, rozmnožovali ilegální časopisy dodávané z Prahy, jako bylo Rudé právo, Dělnické noviny, V boj, tiskli většinou asi 500 výtisků. Táborité pokračovali ve vydávání časopisu Palcát, který vycházel až do konce války. Časopis Palcát byl nejprve tištěn v Táboře, později v Mezně.

Táborité a také soběslavský partyzánský oddíl Žižka vydávali letáky, v kterých nabádali obyvatelstvo k drobným sabotážím a dokonce byly i vydávány návody na sestrojení třaskavin. Díky příspěvkům odbojových členů a podpůrné akce Madety mohli finančně podporovat pronásledované rodiny, pozůstalé a sirotky po popravených a vězněných členech odboje. Madeta vydala během války skoro 2 500 000 K pro pozůstalé, sirotky a také na nákup sabotážního materiálu.

Partyzáni budovali také bunkry pro ukrývání ilegálních pracovníků odboje, tyto bunkry byly vybudovány především u Vrchotových Janovic, Borotína, Mezna a jeden u Minartic. V těchto bunkrech byli ukryti např. čtyři ruští důstojníci.

Táborité dále shromažďovali zbraně, výbušniny. Připravovali destrukční akce, vyráběly destrukční předměty např. klíče na pojkové šrouby k uvolňování kolejnic, plamenomety na pálení pražců, vykolejky a ježky, které rozhazovali po silnicích. Těchto ježků bylo v průběhu druhé světové války vyrobeno kovářem Josefem Šmejalem z Borotína a Františkem Eliášem z Mezna asi 2500 kusů. Vyráběli také falešné doklady, razítka, kmenové, křestní a domovské listy, občanské průkazy a kovové obaly na třaskaviny. Každý se zapojil do odboje nějakou činností, hlavním cílem odbojářů bylo nevzdat se.³¹

Větší množství zbraní Táborité získali v dubnu 1945, zbraně původně pocházely od odbojové skupiny Obrana národa. Když byla Obrana národa gestapem odhalena a její činnost byla ukončena, mjr. Červinka zbraně převzal a uschoval a v dubnu 1945 je předal Táboritům.³²

Také šoféři v tábořské Madetě přispívali k činnosti Táboritů odčerpáváním benzínu, který získávali v mlékárně. Měsíčně se jim podařilo odčerpat asi 23 000 l

³¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Historie odboje Táborité, str. 15

³² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Historie odboje Táborité, str. 15

benzinu. „Ve skladech auto-materiálu Madeta byl uložen auto-materiál za 3 500 00 K a to i tehdy, když hrozila za nehlášení zásob auto–materiálu persekuce.“³³

Od roku 1944 se Táborité snažili zakládat národní výbory, v roce 1945 založili krajský národní výbor v Táboře.³⁴

„Koncem dubna a v květnových dnech roku 1945 provedli příslušníci Táboritů několik významných destrukčních akcí. Jejich členové vedli v květnových dnech jednání s německými posádkami, v některých místech zajali mnoho Němců. S ustupujícími nacisty svedli i několik bojových akcí.“³⁵

Já se tedy zaměřím na činnost Táboritů a soběslavského oddílu Žižka v období 1. – 8. května 1945. „Početní stav Táboritů k 1. květnu 1945 se udával 1043 osob, 174 pušek, 156 pistolí. Dobré bylo, že se stav osob během posledních dnů války stále zvyšoval.“³⁶

³³ Sbírnka Jaroslava Hojdara, svazek XXV, Historie odboje Táborité, str. 57

³⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Výkaz činnosti partyzánské brigády Táborité

³⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 16

³⁶ ŠULC, Bohumil: *Odboj na Tábořsku 1938 – 1945*, str. 161

3.1 Prvního května

Partyzáni i občané očekávali brzy konec války, proto v noci na 1. května jsou na rozkaz velitele II. oddílu – Tábor venkov škpt. Jana Vytřísala vyvěšovány letáky „OBČANÉ“, ve kterých bylo napsáno: „Ukažte své dobré české srdce a podporujte uprchlíky z koncentračních táborů a uprchlé spojenecké vojáky, parašutisty a letce... podporujte naše partyzány... dejte své zbraně k dispozici národním výborům... v rozhodnou chvíli poslechněte rozkazů národních výborů a zabraňte rabování a pálení třeba se zbraní v ruce... chraňte své továrny, až budou němečtí lupiči ustupovat... nedovolte německým vrahům, aby odváželi náš národní majetek...“³⁷ Jak je tedy psáno, letáky měly lidi hlavně nabádat k udržování pořádku, aby nedošlo ke zbytečným ztrátám na životech, jak se stejně v mnoha obcích stalo.

Do vydávání letáků se také zapojil IV. soběslavský oddíl. Velitel III/8 skupiny František Hůzl ve svých vzpomínkách napsal toto: „Z naší četnické stanice byly rozšiřovány letáky proti německému režimu a zprávy rozhlasu ze zahraničí. Zásobování obyvatelstva na černo se vůbec nestíhalo. Naopak obyvatelstvo, mlynáři, řezníci a pod. byli včas upozorňováni na hospodářské a jiné kontroly.“³⁸

Soběslavské partyzánské oddíly Táboritů pokračovali ve své činnosti, kterou do této doby prováděli, šlo tedy o činnost záškodnickou a odzbrojování Němců. Partyzáni se vloupávali do místního hostince, kde byli Němci ubytováni. Získali tak 2 pistole, 2 pušky, náboje, ruční granáty.³⁹

Soběslavský oddíl Žižka si dal za úkol poslat spojky do Louňovic a přes ně navázat spojení s vlašimskou skupinou odbojovou skupinou, protože na svoje destrukční akce potřebovali výbušniny. Přes malé překážky se jim podařilo spojení navázat, výbušniny získali a mohli začít plánovat své destrukční akce. Hned v tento den výbušniny vyzkoušeli.⁴⁰ Bohumír Škopek první květnovou záškodnickou

³⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 92

³⁸ Sběrka Jaroslava Hojdara, svazek XXXI, str. 40

³⁹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, III/1-8 činnost partyzánská od 20. 4. – 16. 5. 1945

⁴⁰ Sběrka Jaroslava Hojdara, ŠKOPEK, Bohumír: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost na národní osvobození z nacistické okupace 1939 – 1945, str. 32

činnost oddílu Žižka popsal ve svých vzpomínkách takto: „Zkusili jsme napřed nepatrné množství na telefonních sloupech mezi Donovem a Řípcem. Účinek byl jedinečný. Sloupky byly přerušeny jako by byly pouhými sirkami.“⁴¹

Soběslavská partyzánská jednotka Žižka v období mezi 1. – 5. květnem 1945 provedla několik destruktivních akcí na „železniční trati mezi strážním domkem u silnice Kardašova Řečice – Jindřichův Hradec a zastávkou Mnichem v oblouku trati přímo nad můstkem, který spojuje rybníky.“⁴² Trať poškodili více než na 24 hodin, a také přerušili telefonní a telegrafní spojení.⁴³

První skupině VI. partyzánského oddílu se podařilo získat část střeliva ze skladiště, které bylo německými vojáky odváženo do jiného skladiště.⁴⁴

Lukavecký partyzánský oddíl se přestěhoval do zámku, aby mohlo kdykoli dojít k rychlé mobilizaci. Vedení začalo plánovat další činnost a bylo rozhodnuto, že se musí začít systematicky přepadávat německé jednotky, které projížděly krajem. Také zřídili síť spojek, aby se lépe dorozumívali. Do oddílu byli přibráni tři noví členi. Byl to Standa Šmergl, Jaroslav Brabec a lukavecký strážník Tonda Kozojed.⁴⁵

⁴¹ Sbíрка Jaroslava Hojdara, ŠKOPEK, Bohumír: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost na národní osvobození z nacistické okupace 1939 – 1945, str. 78

⁴² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti oddílu Žižka

⁴³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti oddílu Žižka

⁴⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti partyzánské skupiny č. VI/I

⁴⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 5

3.2 Druhého května

III. a IV. oddíl – Soběslav provedl destrukci 1 km tratě mezi Soběslaví s Klenovicemi. Destrukční akce zorganizoval a také se zúčastnil velitel III. oddílu mjr. František Bouša, celé akce se zúčastnilo 7 partyzánů: npor. Vojtěch Staněk, des. Robert Mareš, des. František Smolík, voj. František Karpíšek, Jaromír Bouša a Zdeněk Bouša. Výbušniny se partyzánům povedlo získat od studnaře Kodýma z Myslkovic. Povedlo se jim zachytit projíždějící transport, lokomotiva byla zařazena do spodku a zřítilo se také několik vagónů. A proto odstraňování trosků a oprava trati trvala dva dny. Ale na cestě zpátky došlo k přestřelce mezi partyzány a německými vojáky, naštěstí nikdo nebyl zabit.⁴⁶

Skupina Žižka I pod vedením Bohumíra Škopka se dozvěděla, že okolo půlnoci by měl od Jindřichova Hradce směřem na Veselí nad Lužnicí – Mezimostí projet vojenský transport, proto se rozhodli, že provedou mezi Kardašovou Řečicí a zastávkou na vysokém náspu mezi rybníky destrukci tratě, protože na tomto místě se dala trať velice těžko opravit. Destrukční akce se účastnili tito partyzáni: Bohumír Škopek jako velitel akce, Rudolf Ječný, Alois Mokrý, Miroslav Hemer a jeden partyzán z Tučap. Velitel partyzánů Bohumír Škopek se ve svých vzpomínkách k této akci vyjádřil takto: „Když jsme dorazili k určenému místu, kde bude trať vyhozena pod projíždějícím transportem, tento vlak právě vyrazil z tmavé soutěsky od kopce Dubovice a v malé chvíli přešel kolem nás. Na další transport nebylo možno čekat, bylo již po půlnoci. Vyhodíme proto trať v tomto úseku i bez transportu a zamezíme ústup dalších německých jednotek po železnici. Mirek Hemer se svým partyzánem zajišťovali místo destrukce směřem na Kardašovu Řečici a státní silnici, kde byl strážní domek. Lojza Mokrý připravoval nálož pod koleje, Ruda Ječný byl připraven, až Mokrý bude dokončovat uložení náloží, že přestřihá všechny dráty telefonního a telegrafního vedení. Já jsem zajišťoval trať směřem k zastávce Mnich.“⁴⁷ Trať se povedlo poškodit, koleje byly vyhozeny a i

⁴⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, III/1-8 Činnost partyzánská od 20. 4. do 16. 5. 1945, str. 2

⁴⁷ Sběrka Jaroslava Hojdara, ŠKOPEK, Bohumír: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost na národní osvobození z nacistické okupace 1939 – 1945, str. 33

násep tratě byl rozerván, detonace byla slyšet na vzdálenost 7 kilometrů, trať byla opravena až za 8 hodin. Blesková akce se tedy vyplatila.⁴⁸

V tento den v noci provedl oddíl Žižka I. ještě jednu destrukční akci na trati Veselí nad Lužnicí – Soběslav. Destrukce se zúčastnili partyzáni Staněk, Karpíšek, Mareš a Smolík. Na destrukci tratě byl použit dynamit, který Staněk získal výměnou za větší množství cigaret od pana Kodýma z Myslkovic. Touto sabotážní akcí se podařilo částečně vykolejit nákladní vlak, ale hlavně byla poškozena trať a provoz na ni byl přerušen na 8 hodin.⁴⁹ Po těchto třech akcích byla trať úplně neprojezdná, což splnilo cíl partyzánů.

I po zbytek dne Žižkovci rozhodně nezháleli. Trať poškodili, ale ještě se snažili, aby znemožnili průjezdu německých vojáků krajem, tak otáčeli a vyvraceli dopravní značky a směrovky podél silnic. A také se snažili přerušit telefonní spojení, takže přestřihávali dráty a vyvraceli telefonní sloupy.⁵⁰

Trať se ale nepokoušeli poškodit pouze partyzáni, ale došlo také k útoku amerických „kotleřů“ na trať v Roudné. „Kotleři“ třikrát zaútočili vysokorážnými kulomety na lokomotivu. Jejich bojová akce se povedla, a naštěstí nikdo nebyl zraněn.⁵¹

Skupina VI/I, které velel Karel Žižka, vydala letáky, v nichž pod hrozbou přísného potrestání varovala zásobovací podniky, aby nedávaly potravinové zásoby nikomu jinému než našim lidem, nesměli tedy zásobovat uprchlíky ani armádu.⁵²

Díky novým členům získal VIII. partyzánský oddíl zbraně, protože strážník Tonda Kozojed vlastnil pistoli. Poté byli noví členové ihned zasvěceni do partyzánské činnosti a byli vysláni na průzkum lesa. A do oddílu byli přibráni další dva členové. Tyto dva muže – vojenského akademika Tonda Nižnanského a aspiranta Jožku Šumichrásta přivezl do Lukavce partyzán Brabec z Tábora. Tonda Nižnanský a Jožka Šumichrásta se schovávali ve Střezimíři a Červeneém újezdě a

⁴⁸ Sběrka Jaroslava Hojdara, ŠKOPEK, Bohumír: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost na národní osvobození z nacistické okupace 1939 – 1945, str. 32

⁴⁹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, I. Č. 182, str. 30

⁵⁰ Sběrka Jaroslava Hojdara, ŠKOPEK, Bohumír: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost na národní osvobození z nacistické okupace 1939 – 1945, str. 32

⁵¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 30

⁵² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti partyzánské skupiny č. VI/I

podnikali sami partyzánské akce. „Oba dva se zúčastnili slovenského povstání v r. 1944. Po jeho likvidaci se dostali pomocí jistého kapit. Alena do slovenské armády, aniž by byla jejich povstalecká činnost přišla najevo. Odtud byli odkomandováni do školy pancéřových granátníků v Proseči na benešovsku. Po absolvování této školy odesláni do Rakouska. Cestou uprchli a od té doby začala jejich partyzánská protiněmecká činnost.“⁵³ Takže lukavecký oddíl byl během dvou dnů posílen o pět mužů.⁵⁴

⁵³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 5

⁵⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 5

3.3 Třetího května

Soběslavský oddíl Táboritů se znovu rozhodl provést destrukční akci na železniční trati Soběslav – Roudná jižně od Klenovic. Výbuch nastal v 1 hodinu ráno, v tuto dobu projížděl Soběslaví německý transport, ale zasažen bohužel nebyl. Oprava tratě trvala 18 hodin. Hlášení německého vojenského velitele 50. zeměbraneckého praporu v Táboře mjr. Knöckela vypadalo takto: „ 3. května mezi 1. a 2. hodinou v noci byla povstalcí vyhozena trať u Soběslavi na 64, 2 km a došlo k vykolejení vlaku přesto, že byla od 1. května ve střezení 20. rotou strážního pluku z Vídně.“⁵⁵

Téhož dne skupina VI/I přestřihávala dráty ve směru Tábor v rámci celokrajní akce.⁵⁶

Partyzáni museli také hlídat mosty v okolí Tábora, aby je SSmani nezničili. Určená dvoučlenná německá hlídka byla postavena k nově postavenému železobetonovému mostu, který vedl přes řeku Lužnici směrem na Bechyň.⁵⁷ „Most byl podmínován a při ústupu má být pravděpodobně zničen. Staněk, který převzal po odchodu Marka funkci velitele oddílu, nařizuje střezení mostu a naše hlídka má zabránit za každou cenu jeho zničení. Zajišťoval s. Antonín a Karel Pech, s. Černý, s. Kubů, s. Fink a jugoslávský příslušník Milan Gabrilovič, který byl obeznámen s manipulací třaskavin a mimo toho byl výborný plavec.“⁵⁸

Protože dostali lukavečtí partyzáni zprávu, že 3 německá auta se vyskytují mezi Březinou a Hořepníkem a míří k německému křelovickému letišti, rozhodli se zneškodnit německá auta u křelovického letiště. Což se jim nakonec bohužel nepovedlo, protože jejich traktor, který byl na akci vyslán, byl porouchaný, a proto se jim nepodařilo vyjet.⁵⁹

Ale večer se partyzánům z Lukavce podařilo odzbrojit německé hlídky na statku v Přáslavicích. Partyzáni se dozvěděli, že na statku v Přáslavicích se

⁵⁵ Státní okresní archiv v Táboře, ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1938 – 1945*, str. 163

⁵⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti partyzánské skupiny

⁵⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9., i. č. 182, Žížka I, str. 31

⁵⁸ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9., i. č. 182, Žížka I, str. 31

⁵⁹ ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1939 – 1945*, Tábor 1989, str. 163

vyskytuje německý major s rodinou a německý statkář. Lukavečtí se tedy vydali na odzbrojovací akci, nejprve přepadli německou hlídku, která statek hlídala, a poté přepadli dům a německé osoby odzbrojili. Touto akcí získali 3 kulovnice, 2 lovecké pušky a jeden automobil,⁶⁰ „na kterém 4 členové oddílu odjeli zpět do Lukavce. Ostatní šli za tmy pešky. Během jízdy bylo na auto dvakrát stříleno a střelba členy skupiny opětována. Ukořistěné auto mělo 3 čísla, z nichž pravé mělo značku D-369, z čehož lze soudit, že vůz náležel významné osobě nacistického režimu.“⁶¹

V noci byla do Švarcovy chaty u Mnichu v bozděchovských lesích komisařem výsadku Za Prahu Ing. Jiřím Nezvašem svolána schůze. Akce se měli zúčastnit všichni velitelé partyzánských oddílů Táborité, Žižka, Kovpak, Lesu zdar a Gottwald a zde se dohodla koordinace dalších činností a byly vydány oddílům příkazy k bojovým akcím. Zde se také jednalo o tom, jak bude vypadat Krajský národní revoluční výbor. Padl zde zřejmě návrh, že by se měl do čela Krajského národního revolučního výboru postavit Ivan Olbracht a bylo rozhodnuto, že KNRV bude mít nakonec 20 členů, mezi kterými měli být zástupci politických stran, odboje, zástupci rolníků, pracovníků v průmyslu a železničářů. „Ing. Josef Hojdar byl ustanoven místopředsedou a měl také zajistit bezpečný převoz Olbrachta ze Stříbřece do Tábora.“⁶²

⁶⁰ ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1938 – 1945*, Tábor 1989, str. 163

⁶¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 5

⁶² ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1938 – 1945*, Tábor 1989, str. 162

3.4 Čtvrtého května

V ranních hodinách skončila schůzka ve Švarcově chatě a na zpáteční cestě Ing. Josef Hojdar spolu s náčelníkem štábu Rudolfem Markem narazili na silnici na překážku a havarovali, oba skončili v nemocnici. Vedení Táboritů se ujal škt. Vytřísal. Některé zdroje ale uvádějí, že to bylo až další den, takže den zranění Ing. Hojdara není jasný.

I v tento den se partyzáni pokusili o další sabotážní akci, aby znemožnili příslušníkům SS použití železniční tratě. Proto trať kolem železniční zastávky v Dubí byla partyzány vyhozena do povětří. Což nakonec ale způsobilo problémy nově vzniklému revolučnímu výboru v Plané nad Lužnicí to, protože velitel oddílu SS požadoval okamžitou opravu tratě pod pohrůzkou zastřelení padesáti obyvatel Plané nad Lužnicí. Nakonec revoluční výbor rozhodl a trať opravili 4 obyvatelé Plané nad Lužnicí a 30 vězňů z plánského kárného tábora⁶³.⁶⁴

Skupina Balkova Lhota zajala 6 Němců a získala 8 pušek, 4 pistole, 750 nábojů. Podařilo se jim také zajistit dva transportní vlaky.⁶⁵

Partyzánská skupina Radkov také zajala Němce a získala zbraně: „4. 5. 1945 jsme zajmuli 6 Němců, ukořistili 4 pušky, 8 pistolí, 750 nábojů a zajistili dva transportní vlaky.“⁶⁶

Zbraně měli partyzáni možnost získat i nenásilnou cestou, protože nádraží byla v tento den dost přečpaná, vlaky nemohly projet, protože byly ucpané i vedlejší koleje, všude stály osobní a nákladní vlaky. Z menších vojenských transportů začali utíkat němečtí vojáci, čehož využili partyzáni a z nestřežených vojenských vlaků odnesli zbraně, střelivo, pancéřové pěstě. Potom zbraně odnesli do továrny Lada, kde je ostatní partyzáni vyčistili a připravili k dalšímu použití.⁶⁷

⁶³ Plánský kárný tábor – byl jedním ze sedmi kárných táborů, stavba začala roku 1942 a otevřen byl roku 1943, rozkládal se na polích rolníků Pecháčka a Čásenského o rozloze 1, 1 ha u Plané nad Lužnicí, na levé straně silnice směrem na Tůvec, do kárného tábora se vešlo asi 300 vězňů. 5. května 1945 byl plánský kárný tábor otevřen a vězni byli propuštěni.

⁶⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 2, i. č. 13, Poznámky ke vzniku a činnosti národních výborů na Táborsku v době fašistické okupace, str. 27

⁶⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177

⁶⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177

⁶⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 31

Také oddíl Žižka získal zbraně od německých vojáků, povedlo se jim odzbrojit Němce dokonce na několika místech. Partyzáni se spojili s osvobozenými Angličany v Pluhovém Žďáru, Višňové, Pleších, Dírné a Košicích.⁶⁸

Tohoto dne došlo ke schůzce lukaveckého oddílu s Ing. Josefem Hojdarem. Některé zdroje uvádějí, že na schůzi byl Hojdar, jiné zdroje tvrdí, že není možné, aby tam byl, protože měl ležet v nemocnici. Ing. Hojdar byl potěšen, jak je oddíl dobře vyzbrojen. Ale hlavně Ing. Hojdar přijel proto, aby vydal pro lukavecký oddíl následující rozkazy: „V neděli dne 6. 5. 1945 přijedou k oddílu parašutističtí důstojníci Rudé armády 4. ukrajinského frontu, kteří se stanou náčelníky ruských parašutistických oddílů, které budou shozeny na lukavecku. Úkolem VIII. partyzánského oddílu bude zajistit jejich příchod a zpravovat celé široké okolí. Za této spolupráce bude ruskými a lukaveckými oddíly dobyto Tábora. Velitelem oddílu VIII. určen: Velký Vašek (Houška), náčelníkem štábu: Ing. Jiří Pryl, osvětovým komisařem a prostředníkem mezi ruskými a partyzánským štábem: Tonda Nižnánský.“⁶⁹ Ale k této akci nakonec vůbec nedošlo, protože ruská armáda postupovala velmi rychle a nakonec postupovala na pomoc Praze.⁷⁰

III. oddíl Táboritů se po poradě rozhodl, že provede destrukci tratě za Veselím nad Lužnicí u Ševětína. Partyzáni prozkoumali terén a byli připraveni destrukci provést. Pro převoz partyzánů bylo zajištěno auto, které zajišťoval por. Karkoš, ale automobil nedorazil.⁷¹ „Po nedostavení se auta, provedení odsunuto na příští noc a nařízeno, že všechny osoby se dostaví vlastními prostředky do Borkovic, výbušniny přiveze Jar. Bouša a Zdeněk Bouša.“⁷²

VIII. partyzánský oddíl zasahoval ve své spojkové činnosti až na severozápad za Blaník, tam působil Čeněk Frühauf, proto se za ním vydal velitem VIII. oddílu Václav Houška a Slávek Pryl⁷³ „za účelem dohodnutí ozbrojeného

⁶⁸ Sbíрка Jaroslava Hojdara, ŠKOPEK, Bohumír: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost na národní osvobození z nacistické okupace 1939 – 1945, str. 32

⁶⁹ Sbíрка Jaroslava Hojdara, svazek XXV, str. 144

⁷⁰ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 6

⁷¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, III/1-8 činnost partyzánská od 20. 4. – 16. 5. 1945

⁷² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, III/1-8 činnost partyzánská od 20. 4. – 16. 5. 1945

⁷³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 5

postupu v tomto úseku. Rozkazy, které Frühauf přijal, byly později odvolány v důsledku neodstavení se ruských parašutistů a v důsledku zpráv o povstání v Praze. Praha bojovala, ale venkov byl dosud přímo ohrožen nacistickými stvůrami.⁷⁴

VIII. lukavecký oddíl se připojil ke skupině 14 ruských partyzánů, která působila v okolních lesích. Ruští partyzáni prováděli sabotáže, přepadávali německé oddíly, které odzbrojovali. Spojením s ruskými partyzáni lukavecký oddíl získal 16 pušek, 18 pistolí, 2 automatické pušky, 1 kulomet a 4 pancéřové pěstě.⁷⁵

Partyzánský oddíl Táboritů VI/I rušil dopravu německých vojáků, kteří jeli směrem od Hořepníka, partyzáni se snažili přesun německých jednotek rušit tak, že po nich stříleli.⁷⁶ O tom, zda došlo k nějaké větší přestřelce mezi partyzány a Němci nejsou žádné dochované zprávy.

Skupina Tábor – Měšice pod velením Františka Zvolského přepadla obojživelný vůz se třemi příslušníky SS, který Měšicemi projížděl, partyzánům se podařilo odzbrojit příslušníky SS a získali tím 1 kulomet, 4 pušky, 3 pistole a 6 granátů. V noci na pátého května partyzáni v této oblasti začali vylepovat plakáty, ve kterých občanům oznamovali, že končí nacistická nadvláda a žádali občany, aby udržovali pořádek.⁷⁷

V Chýnově také vzniká Revoluční národní výbor, který měl 10 členů, starostou se stal dosavadní starosta Karel Cihlár. „Přípravu odboje vojenského řídil v Chýnově dřívější major generál. štábu Josef Novák a kapitán Jan Vytřisal. Tito dva však odjeli do Tábora k vojenské povinnosti a místním vojenským velitelem v Chýnově ustaven štábní kapitán František Černý. Pomáhá vrchní četnický strážmistr Karel Pelikán.“⁷⁸

Když se členové oddílu Žižka večer vraceli z jejich dnešní odzbrojovací akce proti německým obyvatelům, spatřili německé tanky, které jely po státní silnici

⁷⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 6

⁷⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 5, 6

⁷⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti partyzánské skupiny č. VI/I

⁷⁷ *Cestou května*, Tábor, Okresní výbor Komunistické strany Československa 1975, str. 19

⁷⁸ Husitské muzeum v Táboře, sbírka Okupace - odboj, MIXA, Robert: Kroniky a vzpomínky hovoří...; Události roku 1945 na Chýnovsku, str. 2, 3

směrem k Dráchovu, proto padlo rychlé rozhodnutí, že je třeba i tyto německé vojáky odzbrojit a získat co nejvíce zbraní. Partyzáni se museli rozhodnout, jaké místo bude vhodné pro přepadení německých tanků. Jako nejlepší místo vybrali silnici mezi Dubovicemi a zastávkou Barborou, protože obě tyto místa patřila do partyzány zabraného území. V nedaleké Ratiboři byl před partyzány důležitý úkol - zorganizovat partyzánský oddíl. Akce ale potřebovala více času na zorganizování a zmobilizování partyzánských oddílů, a proto byla přeložena na 5. května 1945.⁷⁹

V noci na 5 května 1945 partyzáni získali další cenný materiál. Povedlo se jim dostat ke skladu materiálu mírovou cestou. Rudolf Pazdera, velitel skupiny Tábor - Čekanice I. oddílu – Tábor město, převzal od německého velitele sklad německého vojska v Čekanicích, ve kterém byl uskladněn sanitní materiál, tabák, benzin a zbraně.⁸⁰

Tuto noc byl znovu činný i oddíl Žižka. Členové štábu oddílů Žižka se sešli a vydali rozkaz, aby byly jednotky soustředěny a dál bojovali. Jan Kohout tvrdil, že se oddíly Žižka snažili navázat spojení s výsadkem za Prahu, což se jim ale bohužel nepovedlo.

⁷⁹ Sběrka Jaroslava Hojdara, ŠKOPEK, Bohumír: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost na národní osvobození z nacistické okupace 1939 – 1945, str. 33

⁸⁰ Sběrka Jaroslava Hojdara , svazek XXX., Svazek opisů, vzpomínek a dokumentů, str. 4

3.5 Pátého května

Velení Táboritů za zraněného Ing. Jožku Hojdara přebíral Jan Vytřísal, jeho nástupcem - velitelem II. oddílu - Tábor venkov se stal kpt. Drda.

Npor. Jan Drda – nový velitel II. oddílu – Tábor venkov zapsal do svého bojového deníku k tomuto dni toto: „Dne 5. května po volání českého rozhlasu o pomoc, jsem ihned odejel ke kpt. Vytřísalovi pro rozkazy, s kterým jsem se sešel v lese Obora. Na zpáteční cestě domů, dopravoval jsem 4 ruské příslušníky, zajatce, kteří utekli Němcům. Po dohodě se Švadlenou, byli umístěni v naší obci Bítově. Současně byli v naší obci umístěni 3 němečtí zajatci, které přivedl Švadlena z lesů u Pořína. Asi dva dni před povstáním byl chycen v lese Dubí u Bítova jeden voják maďarské národnosti, kterému byla odebrána pistole. Byl rovněž umístěn v naší obci. Tito zajatci byli v naší obci umístěni asi 7 dní a poté odesláni do Plané na místní národní výbor. Po návratu domů jsem odeslal spojky do všech vesnic. Nařídil přísnou pohotovost, odzbrojení všech německých uprchlíků ve vsích a velitele skupin zavolal ke mně. Po obdržení nových rozkazů, nařídil jsem velitelům, kteří na mně čekali sraz v 9. hodin v lese Obora u Chýnova.“⁸¹ Npor. Drda vydal rozkazy, aby byli partyzáni kdykoli připraveni k útoku na německé vojáky, sám si ponechal 70 partyzánů, se kterými se přesunul do myslivny Doubrava a čekal na další rozkazy. Během cesty do myslivny se jim podařilo odzbrojit další dva německé vojáky, čímž získali 2 pušky a 20 nábojů. Ostatní partyzáni byli tedy rozmístěni po okolí a měli dohlížet na pořádek a hlavně být okamžitě připraveni k jakémukoli zásahu, některým skupinám se podařilo zajmout a odzbrojit německé vojáky.⁸²

V. oddílu se podařilo odzbrojit v Mladé Vožici 28 vojáků a získat: 20 pušek, 8 rychlopalných automatických pistolí, 12 obyčejných pistolí, 2 auta. Také bylo odzbrojeno 6 členů lidobraný a tímto činem partyzáni získali 10 loveckých pušek a kulovnic. Vožická partyzánská skupina odzbrojovala Němce nejen v Mladé Vožici, ale také v Řemíčově, Radvanově a ve Staré Vožici.⁸³

⁸¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Deník o činnosti

⁸² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Deník o činnosti

⁸³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Deník partyzánské skupiny Táboritů – oddíl V.

Skupině Bálkova Lhota se podařilo opět zajmout 8 Němců, získali tak 5 pušek, 3 pistole, 830 nábojů.⁸⁴

Také partyzánské skupině v Radkově se podařilo zajmout a odzbrojit Němce. Získali tak 6 samočinných zbraní, 38 pušek, 1 pistoli, 7 beden střeliva, 2 automobily, 4 bedny granátů a 20 beden potravin.⁸⁵

Také partyzáni z XII. oddílu – Lomnice nad Lužnicí v tento den odzbrojovali německé vojáky, „k večeru dokonce došlo k přestřelce se skupinou SS, která odmítla složit zbraně – 2 auta a motocykl. Při této přestřelce utrpěl průstřel předloktí jeden člen. Jedno auto uvedeno průstřelem do smyku, jeden voják byl při tom zabit a druhý zastřelen při útěku.“⁸⁶

V Plané nad Lužnicí vznikl pod vedením Josefa Kepky národní revoluční výbor, který měl deset členů. Národní výbor se začal starat o vězně, kteří byli propuštěni z plánského kárného tábora a jako jiné národní revoluční výbory se snaží zajistit Němce a kolaboranty.⁸⁷

Národní revoluční výbor vznikl také ve Veselí nad Lužnicí, jeho předsedou se stal kpt. František Pejčoch. V 15:15 revoluční výbor vyhlásil svobodu a začal vyjednávat s německou posádkou. Němci odešli z Veselí až 8. května. Již 5. května partyzáni berou místní Němce do vazby a jejich zbraně rozdávají dobrovolníkům. Mezi NRV a Němci došlo k dohodě o neútočení, obě strany chtěli předejít krveprolití.⁸⁸

Partyzáni v Košicích chtěli poražením stromů zatarasit silnici u Doubí, čímž chtěli zabránit průjezdu tanků směrem k Praze, ale tuto akci nemohli provést, protože všechny obce na trati Soběslav – Tábor byly v rukou Němců. Také byl vydán rozkaz odzbrojit všechny německé vojáky. Němci ubytovaní ve škole a v hostincích byli partyzány odzbrojeni, také se podařilo odzbrojit ostatní Němce,

⁸⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Partyzánská skupina Bálkova Lhota

⁸⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Partyzánská skupina Radkov

⁸⁶ Sbírka Jaroslava Hojdara, Svazek opisů a vzpomínek XXX, str. 43

⁸⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 2, i. č. 13, Poznámky ke vzniku a činnosti národních výborů na Táborsku v době fašistické okupace, str. 27

⁸⁸ Státní okresní archiv v Táboře, Kronika Veselí nad Lužnicí, str. 9

kteří byli ubytováni u jednotlivých statkářů. Partyzáni touto akcí získali 4 pušky, 4 pistole a náboje.⁸⁹

V tento den se podařilo košickým partyzánům odzbrojit německé uprchlíky, kterých v obci pobývalo asi 200. Odzbrojením získali 4 pušky, 4 pistole a náboje, které ale nakonec museli 7. května vydat příslušníkům SS, kteří do obce přijeli a hrozili vypálením obce, pokud zbraně nevydají.⁹⁰

Na lukavecku partyzáni obsadili četnickou stanici a vyhlásili svobodu Československé republiky a také se VIII. partyzánský oddíl ujal vojenské správy celého kraje. Obsazen byl i poštovní úřad, protože se partyzáni báli, aby někdo nepodal zprávu o akci do Pacova nebo Pelhřimova, protože v těchto městech sídlily silné německé posádky.⁹¹ „Přednosta poštovního úřadu se se svým personálem ochotně tomuto úkolu podrobil. Velitelem četnické stanice ustaven Michl a ostatní četníci vzati pod přísahu do služeb revolučního hnutí republiky. Z okna četnické stanice bylo občanstvu oznámeno, že partyzánský oddíl 8. se ujímá vojenské správy celého kraje, při čemž civilní správa přešla na Národní výbor v Lukavci a okolních obcích, jejichž spolupráce byla zajištěna. Obyvatelstvo bylo vyzváno, aby neopouštělo své příbytky.“⁹²

Po vzoru Lukavce byla vyhlášena samostatnost také v Kondraci u Vlašimi. Ale to se pokusili překazit příslušníci SS. Němci si vymysleli záminku, že mezi Načeradcem a Lukavcem bylo zabito několik německých vojáků, proto ozbrojení němečtí vojáci vjeli do Kondrace a jejich cílem bylo donutit obec k poslušnosti.⁹³

I v Mladé Vožici je také vyhlášeno samostatné Československo. Národní výbor se ujal vedení města a policejní četa obsadila všechny důležité podniky ve městě. Lidé začali zdobit domy československými a sovětskými vlajkami. Nově

⁸⁹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Výtah z deníku partyzánské jednotky v Košicích okr. Tábor

⁹⁰ Sbírka Jaroslava Hojdara, Svazek opisů a vzpomínek XXX, str. 9

⁹¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 6

⁹² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 5, 6

⁹³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 6

vzniklý národní výbor začal zajišťovat osoby, které byli podezřelí ze spolupráce s nacisty, bylo zatčeno 6 Vlajkařů.⁹⁴

Velitelství VIII. oddílu vyhlásilo odpoledne mobilizaci všech motorových vozidel a byla zřízena hlídková a spojková služba. Zároveň byly také sestaveny pohotovostní bojové oddíly, které byly podřízeny VIII. partyzánskému oddílu. Sídlem partyzánského velení se tedy stal Lukavec, kde sídlily bojové jednotky, a v obcích byly rozmístěny pohotovostní oddíly, spojky a hlídky. Bojové oddíly podřízené Lukavci vznikly v těchto obcích: Lukavec, Salačova Lhota, Bezděkov, Velká Ves, Zelená Ves, Mezilejí, Holýšov, Říšnice, Horní Lhota, Dolní Lhota, Čáslavsko, Kopaniny, Stědrovice, Křešín, Slavětín, Mohelnice, Vyklantice, Útěchovice, Skočidolovice, Buřenice, Smrdov, Kateřinky.⁹⁵ Posádka v Lukavci byla ubytována na velkostatku a velitelství sídlilo na zámku. Na zámku bylo také zajištěno stravování, které zajišťovaly děvčata a ženy z Lukavce, evidenci zbraní zajišťoval Ing. Unzeitig a přes zdravotnictví zde působil MUDr. Šikýř a František Marek. Nejdůležitější tedy telefonní službu zajišťoval Jaroslav Kazda a Ivo Livanec, byli to bývalí telefonní zaměstnanci, takže díky svým známostem získávali zprávy z Lukavecka, Tábořska, Pelhřimovska, Humpolecka, Ledčska, Benešovska a Podblanicka. Partyzáni zatarasili silnice těžkými záseky, což způsobilo, že byl Lukavec nedobytný. Partyzáni byli vyzbrojeni zbraněmi, které oddíl získal systematickým odzbrojováním německých vojáků.⁹⁶

Soběslavské partyzánské oddíly pod vedením mjr. Bouši začaly vyjednávat s německými vojáky o složení zbraní nebo spíše chtěli odzbrojit německou posádku sídlící v Soběslavi. V delegaci byl také s. Staněk, s. Hůzl, s. Válek. Delegaci přijal kpt. Wick a jednání se účastnili ještě další tři poddůstojníci. „Zástupce posádky kategoricky odmítl odevzdati zbraně a prohlásil, že zbraně může odevzdati jen regulérní armádě. Bylo však dosaženo dohody, že budou neprodleně staženy všechny pohyblivé hlídky s tálé strážě u skladišť a Bechyňského mostu. Dále bylo dohodnuto, že budou vysílány k zajištění pořádku dvoučlenné hlídky, z nichž jeden

⁹⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Deník partyzánské skupiny Táboritů - oddíl V.

⁹⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 6

⁹⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 6, 7

bude ozbrojený příslušník německé armády a druhý člen, příslušník našeho oddílu opatřen na levém rukávě páskou a ozbrojen jen pistolí. Dále se kpt. Wick zavázal, že bude všechny procházející jednotky německé armády informovat, že v Soběslavi jsou normální poměry a že nepřipustí, aby se stav německých vojsk v městě Soběslavi zvýšil.⁹⁷ Písemnou dohodu se ale nepovedlo uzavřít, protože ji velitel německé posádky odmítl podepsat. Nakonec bylo dosaženo alespoň oboustranné dohody o neútočení. Npor. Wick své sliby plnil, a tak s ním partyzáni navázali docela dobrou spolupráci. Npor. Wick k tomu měl jeden velký důvod – bál se o bezpečí své rodiny, protože v Soběslavi bydlel se svou ženou a svým šestiletým synem,⁹⁸

Velitel soběslavského oddílu III/8 František Hůzl události v Soběslavi popsal takto: „Dobře vedená a prováděná zpravodajská služba umožnila získání npor. Wicka, který byl zde zástupcem velitele německé posádky. Jednání s tímto důstojníkem vedlo k vzájemné dohodě pro zamezení krveprolití a zničení všech zásob ve skladištích a jiných důležitých objektů (mostů, nádraží atd.). Npor. Wick nejen že nám prozradil, že zde má vše zničit, ale znemožnil obsazení města jednotkami SS a pancéřového oddílu. Tímto úspěchem zdejší kraj a lid byl uchráněn od značné předurčené zkázy. Touto akcí nám bylo umožněno již 5. 5. 1945 veřejné vystoupení našeho početně slabšího a nedostatečně odzbrojeného partyzánského oddílu a obsazení města bez krveprolití.“⁹⁹

Partyzánská skupina Žižka vyhlásila bojový poplach. Místem srazu se stal dvůr poštovního budovy, kam začali přicházet partyzáni, někteří zbraně a střelivo měli, jiní je zde nafasovali.¹⁰⁰ S. Hůzl a s. Vacek vyhlásili v Soběslavi místním rozhlasem samostatnost Československé republiky. Lidé se začali plnit ulice a náměstí a provolávali radostná hesla. Partyzáni začali vyvěšovat československé vlajky a spojenecké prapory. Skupina Žižka obsadila radnici, aby mohla používat městský rozhlas, jedna četa obsadila železniční stanici, další četa strojírnu továrny Lada, dřevozpracující závod Terrak. Obsazen byl také poštovní úřad, jehož řízení přebral Karel Zeman. Hlavním rozkazem bylo předejít všem destrukčním akcím,

⁹⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9., i. č. 182, Žižka I, str. 32

⁹⁸ Sbírká Jaroslava Hojdara, svazek XXX, Vznik a revoluční činnost MNV v Soběslavi, str. 11

⁹⁹ Sbírká Jaroslava Hojdara, svazek XXXI, Vzpomínky, str.46

¹⁰⁰ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9., i. č. 182, Žižka I, str. 31

které by mohli Němci uskutečnit. V Soběslavi byl založen místní národní revoluční výbor, v němž byli také zastoupeni členové skupiny Žižka. V čele národního výboru stál Dr. František Miller.¹⁰¹

Také partyzánská skupina Mezno začala vyjednávat s německými vojáky o složení zbraní, k čemuž ale nedošlo, naopak došlo k přestřelce mezi německými vojáky a partyzány, těžce byli zraněni tito partyzáni: Šváb z Mezna, Bartoň z Mezna a Pavlíček z Borotína, naštěstí nikdo svému zranění nepodleh, protože byli okamžitě ošetřeni Dr. Šteflem, který pracoval v léčebném ústavu ve Stupčicích.¹⁰²

Velitel borotínské skupiny II. oddílu Tábor venkov vrch. stázm. Matějka dal rozkaz ke zhotovení lesních záseků v lesích na silnicích Sudoměřice - Borotín, Borotín – Libenice, Libenice - Sedlec, Libenice – Nadějkov a Borotín – Střeziměř. K vydání rozkazu ho přimělo ozbrojené povstání v Sedlci a Prčici, protože chtěl zdržet německé jednotky, jelikož Sedlci a Prčici hrozilo, že bude sevřena německými posádkami z Tábora, Sedlčan a Votic. Tento čin měl svůj úspěch, protože několik německých jednotek se vrátilo, když zjistily, že byla silnice zabarikádovaná.¹⁰³

A nejen chýnovští partyzáni se chtěli zapojit do odboje proti nacistickému teroru, ale i obyčejní občané. K večeru na radnici začali docházet občané z Chýnova a z okolí a snažili se nabídnout svou pomoc RNV. Někteří z nich měli u sebe dokonce i zbraně a byli připraveni bojovat. Starší občané ale navrhovali vyjednávat s Němci. „Vyjednává se, ale velitel SS-Manů nechce zbraně předati civilistům. Nakonec ujednáno na obecním úřadě, že obě strany proti sobě nic nepodniknou v zájmu klidu a pořádku.“¹⁰⁴

Soběslavský oddíl měl Žižka v noci na 6. května plnou pohotovost. Byl vydán rozkaz, aby partyzáni hlídali všechny výpadové silnice a odzbrojili menší hlídky a malé skupiny německých vojáků. Větší skupiny, které by nebyli schopni

¹⁰¹ Husitské muzeum v Táboře, sbírka Okupace – odboj, Vznik a revoluční činnost MNV v Soběslavi, str. 4 - 5

¹⁰² Sbírká Jaroslava Hojdara, svazek XXV, str. 125

¹⁰³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 3, i. č. 22, MATĚJKA, Josef: Borotín v odboji, str. 31

¹⁰⁴ Husitské muzeum v Táboře, sbírka Okupace - odboj, MIXA, Robert: Kroniky a vzpomínky hovoří...: Události roku 1945 na Chýnovsku, str. 3

odzbrojit, měli varovat, že k Soběslavi postupuje Rudá armáda, čímž chtěli Němce vylekat a chtěli, aby opustili Tábořsko a dali k ústupu na západ.¹⁰⁵

Partyzáni dostali zprávu, aby vyslali delegaci do obce Ratiboře na Jindřichohradecku. V Ratiboři byl odpoledne zajat velitel oddílu Žižka Bohumír Škopek a partyzán učitel Marcelista. Příslušníci SS u partyzánů našli opakovací pistole německého původu, navíc partyzáni u sebe neměli žádné doklady, a tak velitel SS nařídil, aby byli oba v ranních hodinách popraveni. Delegaci představoval šštrážm. Jan Mráz a s. Novotný, kterým se naštěstí podařilo se dohodnout s velitelem SS a oba partyzány z Ratiboře odvézt.¹⁰⁶

Pacovský VI. oddíl zřídil vojenské velitelství pod vedením plukovníka Papeže v Pacově a velitelství se ihned ujalo své práce. Byly rozmístěny po městě hlídky, partyzáni prohlíželi projíždějící automobily i podezřelé chodce. V Pacově také vznikl RNV, občané začali vyvěšovat vlajky, zpívali národní písně, hymnu, procházeli městem, dokonce v doprovodu hudby. Partyzáni spojili svoji činnost s místní četnickou stanicí, povedlo se jim zapojit telefonní spojení a vytvořili motorizované spojky, které zajišťovali organizovanou partyzánskou činnost. Partyzáni ihned také začali jednat s německou posádkou o složení zbraní. Velitel německé posádky byl ochoten zbraně odevzdat, byl ochoten dát i rozkaz k odevzdání zbraní i jednotkám v Hořepníku a Zdraví, ale až mu to bude nařízeno z velitelství v Táboře. Takže se tedy partyzánům nepovedlo odzbrojit německou posádku a ani se neodvážili přejít k násilnému převzetí moci ve městě, protože se báli, aby nedošlo ke zbytečnému střetu s německými vojáky a ztrátách na životech.¹⁰⁷

Bohužel se v tento den nepovedlo pouze odzbrojovat německé vojáky, ale také došlo k velmi krvavému střetu. V Leskovicích, stejně jako v jiných městech a obcích, nově vzniklý místní národní výbor začal odzbrojovat německé vojáky. Zpočátku odzbrojování probíhalo poměrně klidně, členům národního výboru se dařilo vojáky odzbrojit a poté je odváděli do místního hostince. Leskovičtí odzbrojovali i projíždějící příslušníky SS, ale právě to se jim vymstilo. Větší

¹⁰⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 33

¹⁰⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 33

¹⁰⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti partyzánské skupiny č. VI/I

skupina SS-Mannů se rozhodla zbraně nevydat a začala střílet do lidí. Tomuto útoku německých vojáků podlehl sedm obyvatel Leskovic, ale to ještě nebylo to nejhorší.¹⁰⁸

V noci na šestého května došlo k velkému krvavému střetu partyzánů a německých vojáků. Partyzáni a parašutisté pod vedením Ivanova Ivana Ivanoviče se rozhodli přepadnout obec Mnich, kde sídlilo německé velitelství „Skupina asi 30 mužů provedla přesun dvěma nákladními auty z Nové Včelnice přes Bukovku do osady Betlem u Mnichu. Tam se ke skupině připojili další partyzáni z Mnichu a ze Včelničky. Byla vytvořena četa. Byl vypracován přesný plán.“¹⁰⁹ Partyzáni si vytvořili plán a rozdělili se do dvou skupin, první skupina, která čítala asi 10 lidí, odzbrojila a zajala německé velitelství. Druhá skupina, která měla asi 30 mužů, měla po signálu první skupiny odzbrojit zbytek německé posádky, která byla v hospodě. Ale na pomoc německé posádce přijel ozbrojený oddíl SS z Kamenice (neví se, zda někdo vyslal do Kamenice zprávu, nebo jel ozbrojený oddíl SSmanů do Mnichu náhodou) a došlo ke krvavému střetu. Dodnes není jasné, z jakého důvodu příslušníci SS do Mnichu přijeli. Němci byli vyzbrojeni samopaly, kulometry a ručními granáty, partyzáni tak dobře vyzbrojeni nebyli. Dům, ve kterém byli němečtí velitelé a partyzáni, byl příslušníky SS obklíčen. Části první skupiny se podařilo uniknout, ale některým partyzánům už bohužel ne. Druhá skupina se také dala na ústup do lesů. Tento krvavý boj o Mnich si vyžádal životy 35 německých vojáků a 13 partyzánů¹¹⁰

Pozdě v noci se podařilo lukaveckému oddílu odzbrojit několik desítek SSmanů. Několik německých skupin, se zadrženy v okolí záseků, které partyzáni udělali na silnicích, a tím pádem mohli partyzáni odzbrojit 128 německých vojáků a důstojníků.¹¹¹

¹⁰⁸ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslava: Tu cestu bych šel znovu, str. 105

¹⁰⁹ JÍRA, Josef: *Lid v odboji*, Havlíčkův Brod, Krajské nakladatelství 1960, str. 116

¹¹⁰ Sbíрка Jaroslava Hojdara, svazek XXV, str. 68

¹¹¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 7

3.6 Šestého května

Tohoto dne byl v Táboře ustanoven Krajský národní výbor a v jeho čele stál Ivan Olbracht. Tábor byl vybrán z toho důvodu, že zde fungovalo silné odbojové hnutí a národní revoluční výbory byly na Táborsku zakládány už během války. Ivana Olbrachta jako předsedu KNV vybral štáb svazu partyzánských oddílů Za Prahu proto, že byl významným odbojářem a zapojil se do ilegálního hnutí na Třeboňsku. Prvním místopředsedou se stal za partyzány velitel Táboritů Josef Hojdar, druhou místopředsedkyní za komunisty byla Marie Tomášková, třetím místopředsedou za revoluční hnutí se stal Josef Vlasák, čtvrtým místopředsedou za národní socialisty se stal Bohumil Dvořák. KKNV měl dohromady 19 členů. Mezi členy patřil také bývalý člen KNRV v Borotíně Václav Houška. Pod KNV patřilo sedm okresních národních výborů: v Táboře, Milevsku, Pelhřimově, Kamenici nad Lipou, Třeboni, Sedlčanech a Jindřichově Hradci¹¹². „Jedním z prvních činů KNV bylo vyhlášení mobilizace na celém území kraje pro všechny bývalé důstojníky, rotmistry z povolání a dále sloužící poddůstojníky.“¹¹³

Partyzáni z Chýnova měli v plánu přerušit železniční trať u severního okraje Zástavského rybníka, ale auto, které převáželo trhaviny, bylo zastaveno německými vojáky.¹¹⁴

S. Měšťánkovi a s. Bočkovi z oddílu Žižka se povedlo na nádraží ve Veselí nad Lužnicí získat velké množství puškového střeliva z muničního vlaku.¹¹⁵

V Tučapech, Budeslavi a Dvorcích skupina Žižka odzbrojila německé vojáky (někdy se uvádí, že tato akce proběhla už 5. 5. 1945¹¹⁶), ale německé velitelství v Táboře pohrozilo, že pokud nebudou zbraně vráceny, bude obyvatelstvo tvrdě potrestáno. Pro jistotu partyzáni udělali v lesích záseky, aby nemohly projet německé jednotky. Německé velitelství opravdu poslalo trestnou výpravu do Tučap, partyzáni se rozhodli, že německé vojáky musejí zastavit, proto

¹¹² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 2, i. č. 13, Poznámky ke vzniku a činnosti národních výborů na Táborsku v době fašistické okupace, str. 27

¹¹³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara kar. 2, i. č. 13, Poznámky ke vzniku a činnosti národních výborů na Táborsku v době fašistické okupace, str. 27

¹¹⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Deník o činnosti

¹¹⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, str. 33

¹¹⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o budování a činnosti oddílu „Žižka“

si partyzáni počkali na příslušníky SS s kulometry za šera na návrší u lesa za Dírnou. „Bylo bezpodmínečně naléhavé a nutné tuto kolonu zadržet, neboť by se dostala do zad Tučapským. Vyslali jsme do Pluhova Žďáru výzvědnou hlídku, která odhadla počet kolony na 700 Němců. Měli jsme ještě dostatek času. Vyhlédli jsme si za Dírnou příznivý terén. Lehký kulomet zaujal postavení na návrší u lesa, odkud byl dobrý přehled na cestu a konec úvozu, jímž musela kolona projeti. Byl dosti hluboký, takže valná část kolony bude v úvozu.“¹¹⁷ Útok se zdařil, část německých vojáků utekla, část byla zajata. A tak byly Tučapy ochráněny před krutou pomstou Němců.¹¹⁸

Na Sedlec přes Borotín jela dvě obrněná, dvě nákladní a dvě osobní auta a také jeden motocykl, německá posádka měla asi 80 vojáků. Vzhledem k tomu, že mezi sebou partyzánské oddíly spolupracovaly, tak Borotín Sedlec telefonicky varoval, v Sedlci se velmi dobře připravili a povedlo se jim transport odzbrojit.¹¹⁹

Povstalci v Praze se báli, že by mohly po trati dojet do Prahy další posily, a proto na povel z Prahy byla III. oddílem pod vedením mjr. Bouši poškozena trať mezi Doubím a Planou nad Lužnicí. Destrukce se účastnili npor. Vojtěch Staněk, Robert Mareš, František Smolík, Zdeněk Bouša. Opravy tratě začaly až za dva dny. II. oddíl poškodil trať mezi Čekanicemi a Chotovinami.¹²⁰

MNRV v Soběslavi vydal rozkaz k zajištění osob, které spolupracovaly s nacisty. Šlo tedy o německé občany, ale také české občany, kteří udávali nebo byli členy Vlajky nebo Kuratoria. Tohoto úkolu se ujal oddíl Žižka I, podařilo se jim zajistit 62 osob (některé prameny uvádějí asi 50 osob), které byly vzaty do prozatímní vazby a po vypracování obžaloby byly předány do vazby krajského soudu v Táboře.¹²¹

III a IV. partyzánský oddíl v Soběslavi se dozvěděl, že německá velitelství v obcích, ve kterých byl proveden násilný převrat, tvrdě zasáhla a zjednala pořádek.

¹¹⁷Sbírka Jaroslava Hojdara, Bohumír Škopek: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost, na národní osvobození z nacistické okupace, str. 37

¹¹⁸ Sbírka Jaroslava Hojdara, Bohumír Škopek: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost, na národní osvobození z nacistické okupace, str. 37

¹¹⁹Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 3, i. č. 22, MATĚJKA, Josef: Borotín v odboji, str. 32

¹²⁰ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, III/1-8 činnost partyzánská od 20. č. – 16. 5. 1945

¹²¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 34

Mjr. Bouša se obával, aby nedošlo ke zbytečnému krveprolití také v Soběslavi, a tak začal znovu vyjednávat s německými veliteli. Dohody se podařilo dosáhnout a velitelé se dohodli, že nikdo nepodnikne žádnou akci bez předchozího jednání.¹²²

Skupině I/3 a 4 z I. oddílu - Tábor město se v tento den v odpoledních hodinách povedlo přerušit železniční trať u Chotovin, přerušena byla proto, aby nemohl přijet vlak s příslušníky SS, který jel od Benešova.¹²³

Partyzáni v Mladé Vožici odzbrojili 28 německých vojáků 3 členy lidobran, čímž se jim podařilo získat 10 loveckých pušek a kulovnic, 20 pušek, 8 rychlopalných automatických pistolí, 12 obyčejných pistolí, 2 auta, zajistili také majetek německých obyvatel žijících v Mladé Vožici. Tento čin vožických partyzánů byl ale potrestán německým vojskem. Odpoledne přijeli němečtí vojáci do Mladé Vožice, shromáždili 400 mužů a chtěli vědět, kteří z nich jsou členy revolučního národního výboru. Zajištěno bylo asi 20 osob a Vojtěch Vaniš, který se přihlásil, že je členem RNV byl druhý den nalezen oběšený na lípě před kostelem, což byla německá výstraha pro ostatní obyvatele.¹²⁴

Partyzáni se snažili o odzbrojení Němců, starali se o udržení pořádku, většina občanů s nimi spolupracovala, ale našli se i tací, kteří jim vyloženě „podkopávali nohy“. Typickým příkladem byl soběslavský advokát doktor Polesný, který neunesl, že byl po vzniku MNRV zbaven funkce komisaře. 6. května zašel za velitelem německé posádky a „prohlásil, že nemůže souhlasit se stávajícím revolučním zvratem, že je to vláda „Lůzy“, že zákona dbalý občan si není jist životem a že řádění „rudých band“v městě musí okamžitě přestat. Dále ve svém projevu nabádal kpt. Wicka, aby neprodleně zakročil proti partyzánům a dal se pod jeho ochranu.“¹²⁵ Doktor Polesný byl podezřelý z kolaborace, proto také šel proti partyzánům, když odcházel z německého velitelství, byl partyzány zadržen a poslán do vazby.¹²⁶

¹²² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Činnost partyzánská od 20. 4. do 16. 5. 1945

¹²³ Sbíрка Jaroslava Hojdara, svazek XXX, str. 4

¹²⁴ ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1938 – 1945*, Tábor 1989, str. 171

¹²⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 34

¹²⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 34

3.7 Sedmého května

Brzy ráno do Leskovic přijela velká skupina SS-Mannů, nejprve obklíčili vesnici a pak domy občanů. Občany postříleli a domy podpálili. V Leskovicích zemřelo 25 lidí, shořelo 31 domů. Docela krutá odplata za odzbrojování Němců.¹²⁷

Sedlec byl i 7. května 1945 v ohrožení. Znovu přes Borotín projela pancéřová jednotka s pancéřem a dvěma obrněnými vozy, kterou nezastavily ani lesní záseky. Velitel borotínské skupiny Josef Matějka opět varoval sedleckou partyzánskou skupinu, ale tentokrát nebylo možno Sedlec ubránit, protože nebyl poblíž žádný partyzánský oddíl. Záměrný útok na Sedlec a Prčice se vyžádal 20 obětí.¹²⁸

Chýnovští partyzáni zjistili, že v obci přebývá ještě několik příslušníků wehrmachtu. A tak velení rozhodlo, že v noci na německé vojáky zaútočí, ale nakonec se útok nezdařil, protože Němci mezitím z obce utekli, ale zanechali po sobě zbraně, takže chýnovští partyzáni získali 5 automatů, 50 pušek a náboje,¹²⁹

Chýnovem také projížděla od Pacova kolona slovenských a maďarských vojáků, kteří už byli odzbrojeni na Jihlavsku, ale projíždí i kolona příslušníků wehrmachtu. Partyzáni se je pokusili odzbrojit, ale němečtí důstojníci odmítli zbraně partyzánům vydat.¹³⁰

Sedmého května došlo k otevřenému střetu s německými vojáky v bitvě u Křešina. Střetu ale předcházely jiné okolnosti. Začalo to kolem poledne, lukavečtí partyzáni se dozvěděli, že v Jedlině u Křešina pobývá německý příslušník gestapa se svou rodinou, proto vedení rozhodlo poslat čtyři partyzáni na místo, aby Němce odzbrojili, ale když partyzáni dorazili na místo, zjistili, že před nimi německá rodina utekla. Mezitím lukavecký telefonista zachytil zprávu, že na Lukavec jedou dvě auta s ozbrojenými příslušníky SS, již dříve udělané záseky ale příjezd SS-Mannů znemožnily a ti se otočili a zvolili novou cestu do Lukavce přes Jedlinu,

¹²⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 106

¹²⁸ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 3, i. č. 22, MATĚJKA, Josef: Borotín v odboji, str. 31

¹²⁹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Deník o činnosti

¹³⁰ Husitské muzeum v Táboře, sbírka Okupace – odboj, MIXA, Robert: Kroniky a vzpomínky hovoří; Události roku 1945 na Chýnovsku, str. 3

čímž se dostali do nebezpečí čtyři partyzáni, kteří jeli do Jedliny odzbrojit německou rodinu. Proto byl okamžitě do Jedliny vyslán bojový oddíl.¹³¹ Partyzáni zaujali v Křešíně bojové pozice a čekali na příjezd Němců, ti ale dojedli do Jedliny a prohlásili, že bude Jedlina vypálena, pokud se partyzáni nevzdají, proto museli odbojáři opustit své pozice a jít na pomoc Jedlině. „Jelikož podle zprávy hlídky, že SS-Manni jsou v posledním statku směrem k Chýstovicům. Bojový oddíl zaujal posici na okraji Jedliny. Tam bylo zjištěno, že zpráva hlídky o 5 členné posádce byla nepravdivá, neboť ve statku bylo přes 30 SS-Mannů, velmi dobře skrytých a vyzbrojených. První rána vyšla od SS-Mannů a zasáhla zásobník partyzánského kulometu, který explodoval a poranil ruce kulometčíka. Od SS-Mannů byla vyslána spojka na koni pro pomoc. Nebyla však naší střelbou zasažena. Nato se rozpoutal prudký boj, při kterém partyzáni obsadili celou vesnici, kromě hnízda SS-Mannů. Poraněný ruský kulometčík běžel k autu pro lékařské ošetření, načež se ihned vrátil zpět a vnikl do domu v přední linii, odkud začal přes značné bolesti pálit oknem na nepřítele.“¹³² Lukavečtí partyzáni se rozdělili do dvou skupin, první skupina po rovné louce, druhá skupina postupovala v příkopech silnice Jedlina-Chýstovice k levé straně vsi. Vzhledem k tomu, že převaha Němců byla obrovská, vyslali partyzáni spojku do Lukavce, aby přijeli na pomoc i ostatní bojové oddíly. Ale než tyto oddíly stačily dojet, Němci začali partyzány odstřelovat z pancéřového vozu a dvou nákladních aut, která byla vybavena protiletadlovými děly. „Po příjezdu druhého bojového oddílu byl podniknut nový útok, při kterém bylo s partyzánské strany použito ručních granátů a pancéřových pěstí, kterými byl z boje vyřazen úplně 1 pancéřový vůz. Po tomto útoku Němci náhle ustoupili a odejeli na autech směrem ke křelovickému letišti, zanechavše rozbitý pancéřový vůz na silnici.“¹³³ Partyzáni tedy vyhráli, ale jeden partyzán v boji padl, další čtyři byli těžce raněni, z nichž jeden svému zranění za několik dní podlehl. Mezi zraněnými byl také velitele lukaveckého partyzánského oddílu Václav Houška. Na druhé straně padlo sedm německých vojáků a čtyři byli raněni. Partyzáni se ale obávali odvety ze strany německých vojáků, proto ihned navázali spojení s partyzánskou skupinou

¹³¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaorlsva Hojdara, kar. 3, i. č. 23, HOJDAR, Jaroslav: Návrat zapomenutých, str. 48, vydáno v knihovnici okresních novin Palcát, 1969

¹³² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 10

¹³³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 10

působící ve Zruči nad Sázavou a bylo domluveno, že pokud Němci podniknou proti Lukavci silnější útok, Zruč okamžitě přijede na pomoc.¹³⁴

Po boji u Křešína byla vypravena z Benešova trestní výprava příslušníků SS, aby potrestali lukavecké partyzány, ale mylnými zprávami našich četníků byla výprava odvrácena.¹³⁵

VI/I skupina převzala skladiště od Wehrmachtu v klidu a v pořádku, poté odzbrojená německá posádka odjela. Ještě večer partyzánská skupina získala další zbraně odzbrojením menších jednotek německých vojáků.¹³⁶ „V noci zapálil oddíl Wehrmachtu, který odcházel ze Zdraví jeden srub s municí. Ostatní sruby byly námi po tomto činu zajištěny před přepadením a vypálením,“¹³⁷

Dopoledne do Soběslavi začali přijíždět oddíly německé armády a příslušníků SS. Partyzáni se báli, aby nedošlo ke střetu, protože počet německé kolony se vyšplhal k 500 mužů, partyzáni si byli vědomi, že by je ve městě nemohli porazit a došlo by ke krveprolití. Německé automobily s namontovanými kulometry se zastavily u čerpací stanice a tankovali benzín. Poté se sešli němečtí důstojníci s kpt. Wickem a došlo k poradě. Nakonec se kolona dala do pohybu a Němci odjeli. Partyzáni byli tedy přesvědčeni, že kpt. Wick dodržel uzavřenou smlouvu a zřejmě šlo jen o útěk německých oddílů na západ, aby padli do amerického zajetí. I přes německý vztek a toho, Němci stříleli do vyvěšených vlajek, se naštěstí nikomu nic nestalo a kpt. Wick opravdu dodržel svůj slib, který partyzánům dal.¹³⁸

Přesto soběslavské oddíl zůstaly i v tento den ve stálé pohotovosti. Velitelé oddílů se snažili dohodnout s německou posádkou, aby složila zbraně a předala partyzánům sklady. Což se nepovedlo.¹³⁹

¹³⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 10

¹³⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 8

¹³⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti partyzánského oddílu č. VI/I

¹³⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti partyzánského oddílu č. VI/I

¹³⁸ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 35

¹³⁹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Činnost partyzánská od 20. 4. do 16. 5. 1945

Do Košic přijela skupina německých vojáků, kteří chtěli mluvit s velitelem košických partyzánů, ten ale nebyl přítomen. Vyslýchali proto jeho rodinu a zanechali mu vzkaz, že pokud se nedostaví na německé velitelství v Plané nad Lužnicí, jeho rodina bude zatčena. Ten den znovu do Košic přijela skupina 15 německých vojáků a nařídili vydat zbraně, pokud by partyzáni zbraně nevydali, příslušníci SS opět hrozili tím, že bude vesnice vypálena a obyvatelé zastřeleni. Pod nátlakem zástupce velitele zbraně Němcům vydal.¹⁴⁰

Lukavečtí partyzáni znovu zajali několik set Němců a získali tím opět zbraně a jiný vojenský materiál. Proti této akci se příslušníci SS rozhodli bránit tak, že vyslali z Benešova do Lukavce trestnou výpravu, ale naštěstí se četníkům podařilo podat Němcům mylné zprávy, a proto byla trestná výprava odvrácena.¹⁴¹

V noci se německá posádka sídlící v Soběslavi poměrně nepozorovaně vytratila. Zřejmě měli příslušníci SS naspěch. „Všude tam, kde vojáci bydleli, se povalují součástky výzbroje, u některých pušek jsou vyjmuty závěry, jiné jsou kompletní, pistole, chlebníky a baťohy chybí. Na první pohled je zřejmé, že všichni vojáci, si do chlebníků a baťohů, vza-li dostatek masových konzerv a chleba, snad ještě přikrývku a nějaké osobní vlastnictví je provázelo na jejich problematické cestě do amerického zajetí. Podobným způsobem se rozpustil i vojenský transport, který čekal na spojení na místním nádraží.“¹⁴² Hlavní velitel soběslavského německého velitelství kpt. Wick sice s ostatními Němci neutekl, ale opustil německé velitelství a byl soběslavským městským revolučním výborem tajně ubytován se svou rodinou v Soběslavi. MNRV mu pomohl proto, že i kpt. Wick dodržel své sliby, které s partyzány uzavřel. Pomohli mu i proto, že kpt. Wick měl své rozkazy od velitelství z Hluboké nad Vltavou, aby než německá posádka Soběslav opustí, vyhodili do povětří sklady, poštu, podpálili stodoly, poškodili nádraží a jiné důležité objekty, hlavně tedy továrnu. Kpt. Wick tento rozkaz neuposlechl, vše bylo předáno v naprostém klidu a pořádku.¹⁴³

¹⁴⁰ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Výtah z deníku partyzánské jednotky v Košicích

¹⁴¹ ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1939 – 1945*, Tábor 1989, str. 172

¹⁴² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 35

¹⁴³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 35

3.8 Osmého května

V noci se povedlo lukaveckým telefonistům odposlouchat zprávu, ve které sděloval německý benešovský velitel křelovickému veliteli, že se rozhodl poslat trestní výpravu do Chýstovic, protože se domníval, že tam sídlí partyzáni. Trestní výprava měla být odvěta za včerejší nepříliš úspěšnou bitvu u Křešína. Benešovský velitel také kontaktoval Čechtického starostu Josefa Tvrdíka, aby zjistil, jak dobře jsou partyzáni vyzbrojeni. „Čechtický starosta Josef Tvrdík po přijetí Ivových instrukcí dal benešovskému veliteli tyto zprávy, které byly také odposlouchávány. Partyzánů je podle nezaručených zpráv asi 15 000, výzbroj je velmi dobrá, zvláště co se týče protipancéřových zbraní. Do oblasti chráněné partyzány se nepodařilo vniknout za posledních dnů, ani jednomu německému autu. Kolony německých aut – jak velitel jistě ví – se Lukavecku zásadně vyhýbají.“¹⁴⁴ Podáním této mylné zprávy partyzáni doufali, že benešovské velitelství upustí od vyslání trestné výpravy, protože ta by dopadla rozhodně k neprospěchu německých vojáků, jelikož jich nebylo 15 000, ale pouze 134. Ale partyzánský plán nevyšel, protože v noci byla trestná výprava vypravena a 22 tanků se dalo do pohybu, cílem cesty byla obec Chýstovice. Partyzány nakonec od jisté porážky zachránilo benešovské velitelství, které si celou akci rozmyslelo, a tanky byly odvolány zpět do Benešova.¹⁴⁵

Tohoto dne došlo k dohodě mezi npor. Janem Drdou a kpt. Vytřísačem o další sabotážní akci. Npor. Drda: „Dal jsem rozkaz partyzánovi Růžičkovi k provedení srážky vlaku na trati Chýnov – Pořín. Tuto akci provedl se svým synem. Tím byla trať definitivně zatarasena a bylo zabráněno průjezdu pancéřového vlaku na Tábor.“¹⁴⁶

O své další činnosti se npor. Drda vyjádřil takto: „V Chýnově jsem byl až do 9. V. a odtud jsem řídil všechny bojové akce celého II. oddílu partisanské brigády „Táborité“ Tábor venkov. Mimo zde uvedených případů bylo v této době provedeno

¹⁴⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 11

¹⁴⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 11

¹⁴⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Deník o činnosti

větší množství šarvátek s německými vojáky. Zajato bylo 100 německých vojáků a ukořistěno 55 automatů, 19 pušek a 5 pistolí.¹⁴⁷

Jan Vytřísal, velitel Táboritů - zástupce za zraněného Ing. Josefa Hojdara, popsal své rozkazy k I. a II. oddílu takto: „8. 5. 1945 jsem ubytoval I. a II. oddíl do Tábora – tabákové továrny odkud prováděly pod mým velením veškerá odzbrojení a čistící akce v okolí Tábora. Vzhledem k tomu, že byl hlášen na Tábor nájezd pancéřového vlaku, byl požádán Viktor z táborského nádraží, aby všem stanicím dal příkaz nepouštět do táborského nádraží vlak. Jednalo se ještě o stanici Chýnov a Chýnov – Tábor, kde trať byla volná. Tak došlo k vykolejení vlaku před chýnovským viaduktem a táborská křižovatka tím byla definitivně vyřazena z provozu a zabráněno pohybu vlaků na Prahu vůbec.“¹⁴⁸

V tento den konečně získali zbraně i partyzáni na Chýnovsku. Předchozí den je němečtí důstojníci odmítli vydat, ale dnes i přes zákaz německých důstojníků vojáci odhazovali zbraně, dokonce i svoji výstroj. „Nastává všeobecný, neorganizovaný útok “německé branné moci“. Silnice od Pacova jsou zaplněny. Nehybná auta bombami zapalována, takže lid má dojem, že jsou zapalovány domy.“¹⁴⁹

Skupině Bálkova Lhota se opět podařilo zajmout 19 Němců, díky čemuž získali 3 pistole a 60 nábojů.¹⁵⁰

V poledne do Soběslavi přijel od Veselí nad Lužnicí tankový oddíl Rudé armády, se zástupci městského revolučního výboru si velitelé pouze předali informace o situaci v Soběslavi, ale jinak se oddíl dal znovu do pohybu a spěchal na pomoc Praze.¹⁵¹

Jižně od Soběslavi v okolí Karvánky došlo ke střetu soběslavských partyzánů s německými vojáky. „Ve večerních hodinách přináší pohyblivá hlídka zprávu, že v nedalekém lese „Karvánky“ při státní silnici, táboří silná tlupa německých vojsk. Tomuto oddílu jsme nemohli dovoliti průchod Soběslaví. Na noc

¹⁴⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Deník o činnosti

¹⁴⁸ svazek XXV, str. 78

¹⁴⁹ Husitské muzeum v Táboře, sbírka Okupace - odboj, MIXA, Robert: Kroniky a vzpomínky hovoří; Události roku 1945 na Chýnovsku, str. 3

¹⁵⁰ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Partyzánská skupina Bálkova Lhota

¹⁵¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I. str. 36

byla podstatně zesílena hlídka v uvedeném směru.¹⁵² Oddíl Žižka se tedy rozdělil do tří skupin a začali obkličovat německé vojáky. Partyzánům se povedlo odzbrojit asi 140 příslušníků wehrmachtu. Odzbrojení vojáků se povedlo bez zbytečného krveprolití, protože se většina sama vzdala. Vojáci byli odvezeni do Soběslavi, kde byl zřízen zajatecký tábor. Zbraně od zajatých Němců partyzáni většinou nezískali, protože byly poškozeny, ale ukořistili poškozený tank a několik pancéřových pěstí.¹⁵³

Partyzánský oddíl Žižka se v tento den ale ještě jednou musel střetnout s německými vojáky. Žižkovci se dozvěděli, že nedaleko Lžina táboří poměrně velká skupina německých vojáků, báli se, aby němečtí vojáci na Lžín nezaútočili. Proto se oddíl Žižka opět rozděluje do tří skupin. První dvě skupiny převážené dvěma nákladními auty postupuje po silnici Přehořov – Lžín a vytváří rojnici, aby mohli prohledat les. Třetí skupina postupovala ke Lžínu, kde vytvořili kolonu, která měla zabránit, aby se německé vojsko nedostalo k obci.¹⁵⁴ „Záhy po proniknutí do lesa se rozpoutala živá přestřelka, postupujem jen střídavými přískoky, kryti vlastní palbou z pěchotních zbraní. Při obkličování, do kterého zasáhla úspěšně naše clona, bylo zastřeleno 15 příslušníků SS.“¹⁵⁵

Revoluční národní výbor ve Veselí nad Lužnicí navázal spolupráci se slovenskou jednotkou¹⁵⁶, která pobývala v Sedlíkovicích, jednotka čítala 126 mužů a 3 důstojníky. Slovenská jednotka měla pomoci RNV ve Veselí nad Lužnicí dohlížet na pořádek.¹⁵⁷

III. partyzánský oddíl začal obsazovat sklady s německým vojenským materiálem a získal tím: tanky, auta, kulometry, děla, pušky, náboje, barely

¹⁵² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I. str. 36

¹⁵³ ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1939 – 1945*, Tábor 1989, str. 173

¹⁵⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 36

¹⁵⁵ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 182, Žižka I, str. 36

¹⁵⁶ Slovenská jednotka – slovenskou jednotku vedl Štefan Babirák, jednotka byla poslána na výcvik do Steyeru, ale uvázli v Absdorfu kvůli rozbombardované trati. Důstojníci rozhodli, že půjdou do Čech a zde se přidají k partyzánům nebo bude jednotka rozpuštěna.

¹⁵⁷ VIRT, Radoslav; HRBEK, Bohuslav: *Veselí nad Lužnicí za Protektorátu a květen 1945*, Veselí nad Lužnicí, Město Veselí nad Lužnicí 2005, str. 17

s pohonnými hmotami, kyslíkové bomby, také obsadili sklad proviantního materiálu.¹⁵⁸

Partyzáni z VIII. oddílu celý den i noc přepadávali ustupující německé posádky, povedlo se jim získat 10 nákladních aut, 8 osobních aut, 11 motocyklů, 10 sudů benzínu, velké množství pušek, automatů, kulometů, ručních granátů, pancéřových pěstí, 56 koní a 2 pancéřové vozy.¹⁵⁹

František Bartoň z Opařan popsal dění tohoto dne v Bernarticích a Opařanech takto: „Dne 8. května 1945 došlo v odpoledních hodinách k přestřelce mezi Němci a záškodnickými jednotkami v obci Bernartice u Tábora. Bojů se zúčastnili i z Opařan tři: Kolář Václav, Legát František a Novotný Jan. V tomto boji padlo 31 statečných vlastenců z Bernartic i okolí. Do bojů zasáhla i Luftwafe. Též několik obytných stavení lehlo popelem. Téhož večera se vracely formace SS z Bernartic ve směru Tábor. Obětí jejich záští byla vesnička Srlín ležící u Opařan. Vesnička tato je obklopena hustými lesy. Tam se zdržovali delší dobu (i v lese Chlum) uprchlí ruští zajatci. K nim pak se přidali i někteří místní obyvatelé. Společně pak byl sveden záškodnický boj proti hordám SS. Poněvadž Němci znali hrozící nebezpečí a očekávali nějakou záškodnickou akci, rozestavěli u výpadových cest a po silnici kulometry a počali ostřelovat vesničku. Jedno selské stavení lehlo popelem. Obyvatelé, kteří přispěchali na pomoc, zachránili alespoň dobytek a hospodářské zařízení, byli zde drženi v šachu německými kulometčíky. Přestřelka utichla až za svítání dne 9. 5. a nevyžádala si naštěstí oběti na lidských životech.“¹⁶⁰

Skupina VI/I a skupina asi 20 ruských vojáků se střetla s pochodujícími německými vojenskými kolonami a došlo v Pacově k přestřelce. Při přestřelce zahynuli němečtí vojáci, 2 Rusové a 1 Čech. Nakonec za pomoci četnictva byla německá kolona odzbrojena. „Partyzánská skupina získala velké množství vozidel, zbraní, střeliva, různých zásob a součástek výstroje.“¹⁶¹ Některým ozbrojeným německým vojákům se povedlo utéct, ale byly za nimi ihned poslány partyzánské

¹⁵⁸ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, III/1-8 činnost partyzánská od 20. 4. – 16. 5. 1945

¹⁵⁹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Brigáda Táborité VIII. oddíl, str. 10

¹⁶⁰ Sběrka Jaroslava Hojdara, svazek XXXI., vzpomínky 1, str. 3

¹⁶¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti partyzánské skupiny č. VI/I

hlídky, kterým se podařilo větší množství Wehrmachtu zajmout, 5 vojáků SS bylo zastřeleno a byly zajištěny dva vozy s municí.¹⁶²

Revoluční národní výbor v Táboře se dohodl se zástupcem velitele německé posádky npor. Staffenem o odchodu německé posádky, dohodli se na neútočení a předání moci do rukou revolučního výboru. Již v noci Tábor opustila německá posádka i gestapo, 8. května 1945 bylo v Táboře ještě asi 3 000 německých vojáků.¹⁶³

Bohumír Škopek a skupina Žižka se zapojili do udržování pořádku v Táboře, ale dostali se do nemilé situace. Bohumír Škopek se ve svých vzpomínkách k 8. 5. 1945 vyjádřil takto: „Tábor volal, aby partyzánské jednotky pomohly v kasárnách v Táboře zvládnout pořádek, neboť soustředěné tam útvary SS se počaly bouřit. Přijeli jsme tam okamžitě, ale byli jsme jediný, kdož přijeli. Na nádvoří bučelo moře germánských hrdlořezů. Vešli jsme „dělat pořádek“ a nepřehledné množství Němců na velickém prostranství nás pohltilo. Prošli jsme celým tímto hučícím a zlobným prostorem. Byli jsme jako kapka v moři. Nebylo nám dobře. Cítili jsme, že jsme sem vlezli v tak malé skupince, nezodpovědně. Rozhodně by nás byli uplácali čepicemi. Ale už se stalo, a tak jsme museli odhodit pocit bázně a nejistoty a nasadit masku odvahy a nebojácnosti. Udělali jsme několik ostrých zásahů, ovšem bez střelby – boxem. Museli jsme jim i sobě prokázat, že se nebojíme – jsme přece partyzáni a s Fritzkauma umíme zatočit. To, ale skutečně platilo a zabralo. Prostranství jsme několikrát prošli, a když se poněkud uklidnilo, opět jsme odjeli. Lepší to bylo pro nás v lesích, tam jsme se cítili bezpečně.“¹⁶⁴

Až v noci na 9. května 1945 konečně tábořské gestapo začalo vyklízet své pozice a ustupovat. Silnice byly plné prchajících vojáků a německých občanů, všichni se snažili přesunout se co nejrychleji k Písku, aby nepadli do zajetí sovětské armády.¹⁶⁵

¹⁶² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Zpráva o činnosti partyzánské skupiny č. VI/I

¹⁶³ *Kalendář dějin okupace, protifašistického boje a osvobození Táborska Sovětskou armádou*, Tábor, OV KSČ 1984, str. 95

¹⁶⁴ Sbíрка Jaroslava Hojdara, ŠKOPEK, Bohumír: *Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost, na národní osvobození z nacistické okupace*, str. 39

¹⁶⁵ ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1939 – 1945*, Tábor 1989, str. 175

4. Osud tábořských partyzánů

Táborité utrpěli během války značné ztráty. Někteří byli popraveni, vězněni atd. Ale také spousta partyzánů byla po válce vyznamenána.

32 Táboritů bylo popraveno nebo umučeno.

57 Táboritů se stalo vězni z politických důvodů.

32 partyzánů bylo po válce vyznamenáno in memoriam.

23 odbojářů bylo po válce vyznamenáno československými vojenskými vyznamenáními.¹⁶⁶

Jako vzpomínka boje o obec Mních byl u obce postaven památník „Slovanského bratrství“. A každý rok se zde konají slavnosti.

Po válce sice většina partyzánů vyznamenána byla, ale po únoru 1948 byli většinou zatčeni. V dnešní době opět nejsou o jejich práci moc velké zmínky, protože většina z nich byla v KSČ, což dnes není populární. Podle mého názoru rozhodně nezáleží na tom, jak byli politicky orientovaní, ale měli bychom si vážit jejich práce, měli bychom si vážit toho, že byli ochotni položit svůj život za ostatní. Protože kdo z nás by toho byl schopen?

¹⁶⁶ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 9, i. č. 177, Historie odboje Táboritů, str. 14

Závěr

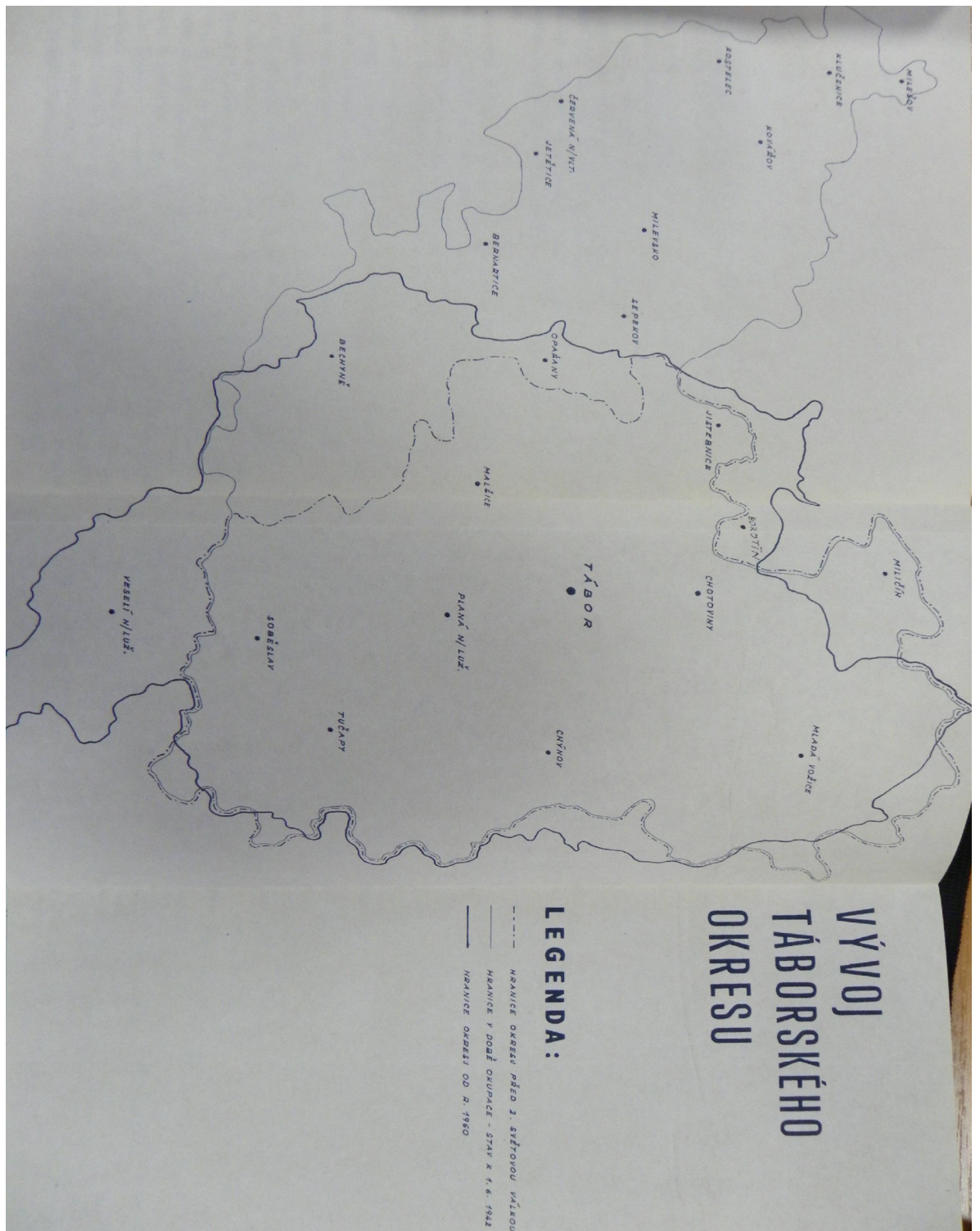
V mojí bakalářské práci na téma Odboj za druhé světové války na Táborsku (1. – 8. května 1945) jsem se snažila co nejvíce podrobně popsat partyzánské skupiny, které v tomto období na Táborsku působily, snažila jsem se tedy popsat jejich záškodnickou činnost, a jak se snažili pomáhat ostatním občanům.

Druhá světová válka nebyla pro české obyvatele lehkým životním obdobím. Proto vznikaly odbojové skupiny, kdy se lidé snažili vzepřít a bojovat za svůj národ. V Čechách působila velká řada odbojových skupin, mnoho jich bylo významných, proto by se mohlo zdát, že činnost Táboritů a oddílu Žižka nebyla velkým přínosem, ale podle mého názoru se opravdu odbojáři snažili bojovat s nacistickým nepřítelem, terén Táborska není úplně ideální pro činnost odbojových skupin, ale přesto se zdejší odbojáři snažili nevzdat se a škodit co možná nejvíce. Rozhodně nechci soudit, zda se chovali ve všech situacích správně, zda vždy udělali maximum toho, co mohli udělat. Já jsem se pouze pokusila popsat jejich činnost, pokud možno nezaujatě. Každý má právo si na jejich činnost udělat názor sám, ale každopádně nikdo neví, jak by se na jejich místě zachoval.

Přijde mi smutné, že tomuto období se nikdo blíže nezabýval, protože si myslím, že partyzáni byli důležitou součástí vzepření se proti nacistickému teroru.

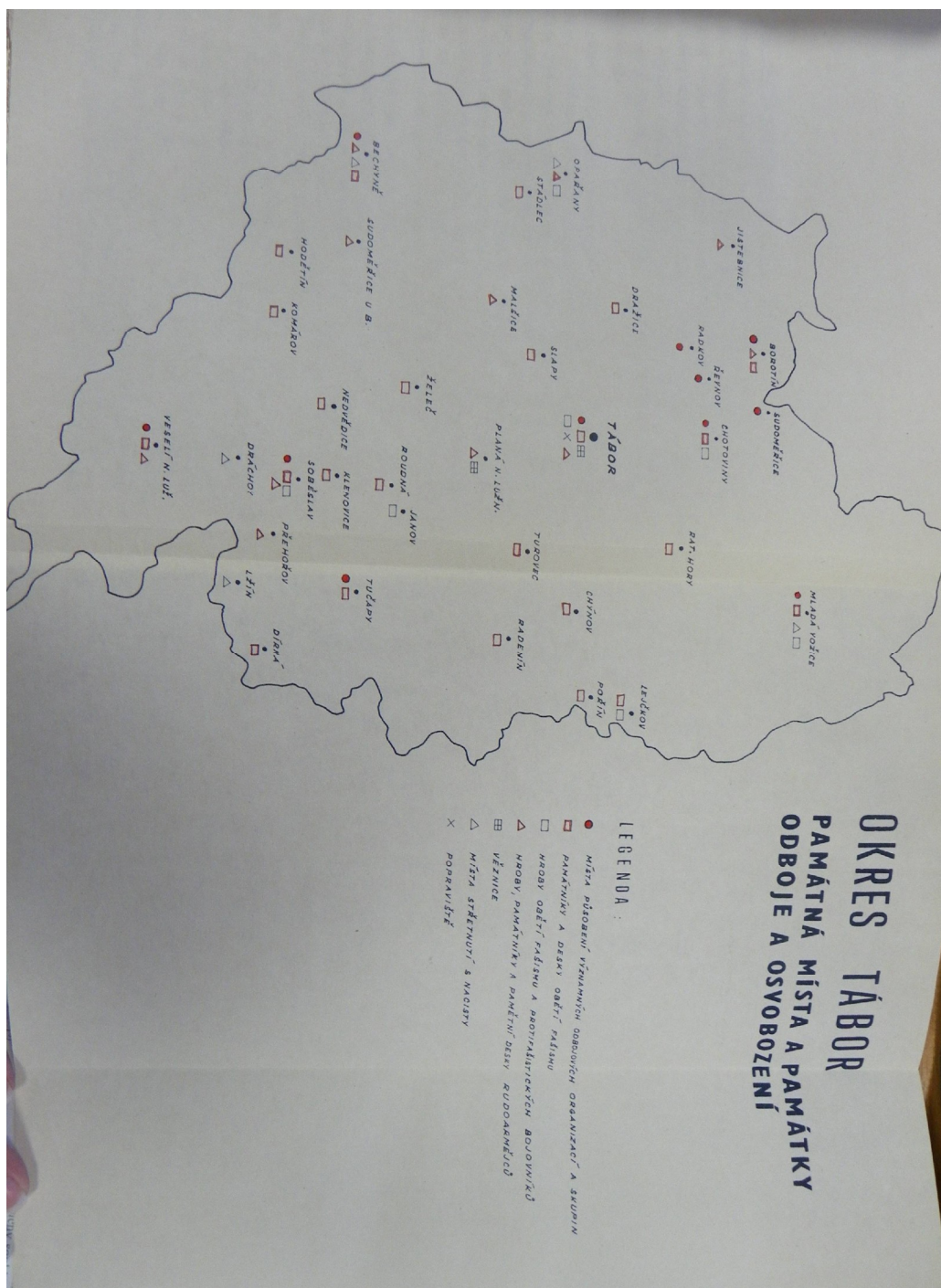
Díky své práci jsem měla možnost se setkat s PhDr. Jaroslavem Hojdarem, za což jsem velice vděčná. Tento člověk zasvětil zkoumání odbojových skupin na Táborsku celý svůj život, dodnes vydává o táborských odbojářích publikace. Mně půjčením svých materiálů velice pomohl dokončit mou práci.

Přílohy

Obrázek 1 - Mapa tábořského okresu¹⁶⁷

¹⁶⁷ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 4

Obrázek 2 - Památná místa na Táborsku¹⁶⁸

¹⁶⁸ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdar, kar. 1, i. č. 6, HOJDAR, Jaroslav: Tu cestu bych šel znovu, str. 17

Obrázek 3 - Palcát z května 1945¹⁶⁹

¹⁶⁹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 6, i. č. 116, 117

Obrázek 4 - Ing. Jaroslav Hojdar – velitel Táboritů¹⁷⁰

¹⁷⁰ Státní okresní archiv, Táboře, fond Jaroslava, kar. 6, i. č. 116, 117

Obrázek 5 - Sbor velitelů za Prahu (Marek, Červinka, Hojdar, Nezval, Hobza, Meloun a Vacek)¹⁷¹

Obrázek 6 - Slavnosti v Borotíně (náčelník Táboritů Ruda Marek předává hlášení o nastoupené brigádě plk. Červinkovi)¹⁷²

¹⁷¹ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 6, i. č. 116, 117

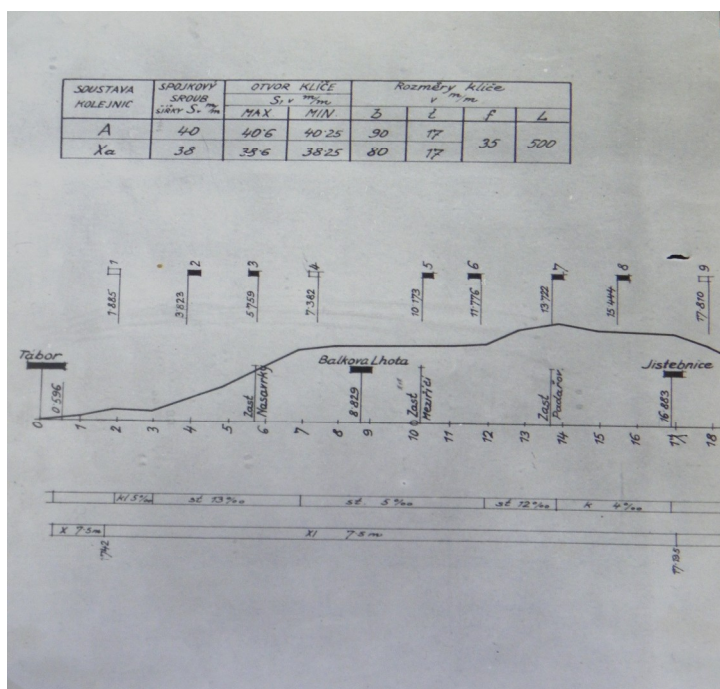
¹⁷² Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 6, i. č. 116, 117

Instrukce II.

Rušení železniční dopravy provádějte dále rozebíráním kolejnic. Práce musí být nejdříve připravena a musí být sjednány přesné informace o hlídkách železničářských i vojenských. Vyhledané místo musí být Vaším důvěrníkem sledováno nejméně 12 hodin před započatím práce. Pokud je linka hlídána vojskem, je třeba počítati s jejím odstraněním. Pro tento účel je třeba zesílití akční oddíly. Nařadí, které bylo dodáno náčelníkem je třeba rozeznávati podle druhů tratě, jejíž popis byl rovněž dodán. Znovu upozorňujeme, že přerušení trati je třeba dělati ve spádu a pokud možno na zářezu tratě. Lokomotivy mají poslední dny příkázanu nejnižší rychlost a budou používat dvouplošninových vozů zařazených před lokomotivou. Proto připravujeme a zkoušíme nové nálože, které Vám včas dodáme a které musí býti upraveny tak, aby fungovaly až pod lokomotivou.

Pokud dosáhnete příkaz k provedení některé akce, je třeba aby byla přesně splněna, protože na jejím provedení záleží úspěch celkové akce. Ve většině případů musíme přerušiti více vedení a více tratí, aby určité oblasti byly dokonale izolovány.

Obrázek 7 - Takto vypadaly instrukce vedení Táboritů¹⁷³

Obrázek 8 - Část nákresu tratě pro destrukční činnost¹⁷⁴

¹⁷³ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 6, i. č. 116, 117

¹⁷⁴ Státní okresní archiv v Táboře, fond Jaroslava Hojdara, kar. 10, i. č. 191

Seznam příloh

Obrázek 1 - Mapa táborského okresu	55
Obrázek 2 - Památná místa na Táborsku.....	56
Obrázek 3 - Palcát z května 1945	57
Obrázek 4 - Ing. Jaroslav Hojdar	58
Obrázek 5 - Sbor velitelů za Prahu (Marek, Červinka, Hojdar, Nezval, Hobza, Meloun a Vacek).....	59
Obrázek 6 - Slavnosti v Borotíně (náčelník Táboritů Ruda Marek předává hlášení o nastoupené brigádě plk. Červinkovi)	59
Obrázek 7 - Takto vypadaly instrukce vedení Táboritů.....	60
Obrázek 8 - Část nákresu tratě pro destrukční činnost.....	60

Seznam použitých pramenů a literatury

Archivní prameny:

Státní okresní archiv v Táboře:

Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 1, inv. č. 5
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 1, inv. č. 6
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 2, inv. č. 11
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 2, inv. č. 13
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 3, inv. č. 22
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 3, inv. č. 23
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 6, inv. č. 116
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 6, inv. č. 117
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 9, inv. č. 174
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 9, inv. č. 177
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 9, inv. č. 182
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 9, inv. č. 183
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 10, inv. č. 191
Archivní fond Jaroslava Hojdara, karton 10, inv. č. 203
Kronika Veselí nad Lužnicí 1945 – 1951 (nezpracováno)

Husitské muzeum v Táboře

Sbírka Okupace – odboj, karton Od 1, inv. č. 61/ 1 -8

Sbírka Jaroslava Hojdara (Sezimovo ústí 622)

Svazek XXV.

Svazek XXX.

Svazek XXXI.

ŠKOPEK, Bohumír: Vzpomínky na odbojovou a partyzánskou činnost na národní osvobození z nacistické okupace 1939 – 1945

Odborná literatura:

Cestou května, Tábor, Okresní výbor Komunistické strany Československa 1975,
Tábor, OV KSČ 1975

*Kalendář dějin okupace, protifašistického boje a osvobození Táborska Sovětskou
armádou*, Tábor, OV KSČ 1984

Táborsko v odboji, 1. část 1939 – 1945, Tábor, Český svaz protifašistických
bojovníků 1980

Táborsko v odboji, 2. část 1939 – 1945, Tábor, Český svaz protifašistických
bojovníků 1980

Z dějin jižních Čech za okupace, České Budějovice, Jihočeské muzeum 1968

BRANDES, Detlef: *Češi pod německým protektorátem*, Praha, Prostor 1999

JÍRA, Josef: *Lid v odboji*, Havlíčkův Brod, Krajské nakladatelství 1960

SLÁDEK, Oldřich: *Krycí heslo svoboda*, České Budějovice, Nakladatelství České
Budějovice 1967

ŠULC, Bohumil: *Odboj na Táborsku 1938 – 1945*, Tábor 1989

VIRT, Radoslav; HRBEK, Bohuslav: *Veselí nad Lužnicí za Protektorátu a květen
1945*, Veselí nad Lužnicí, Město Veselí nad Lužnicí 2005

Anotace

Cílem mé bakalářské práce bylo zmapovat činnost partyzánů v osmi květnových dnech roku 1945 na Táborsku. Ve stručnosti také zmiňuji ostatní odbojové skupiny, které na Táborsku během války působily, zmiňuji jejich činnost a dobu, kdy zde prováděly svoji ilegální činnost. Poté se tedy zaměřuji jen na jediné dvě odbojové skupiny, které na Táborsku na konci války působily. Nejprve popisuji jejich vznik, obecně jejich činnost, a poté blíže popisuji jednotlivé dny od prvního do osmého května. Vycházím převážně z jejich bojových deníků a povedlo se mi sestavit jakousi kroniku posledních partyzánských válečných dní na Táborsku.

Summary

To my thesis work was to map the activity of guerillas in eight days of May 1945 in the region of Tábor. Also briefly I mention other resistance groups in the region of Tábor during the war acted, I mention their work and time, when carried out their illegal activities. Then I focus only on the only two resistance groups which operated in the region of Tábor at the end of the war. First I describe their formation, their general activity and then I describe each day from May 1 to 8. I come mostly from their combat logs and I managed to compile a sort of chronicle of the last days of war to guerrilla in the region of Tábor.

Klíčová slova

Tábor, odboj, partyzánské skupiny, prvního května, druhého května, třetího května, čtvrtého května, pátého května, šestého května, sedmého května, osmého května.

Key words

Tábor, revolt, guerilla detachment, May 1, May 2, May 3, May 4, May 5, May 6, May 7, May 8.